

Sammenspel

Nota sport en bewegen
2016-2019

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	blz. 7
SAMENVATTING	blz. 9
WARMING-UP	blz. 11
HOOFDSTUK 1 DE AFTRAP	blz. 13
1.1 Aanleiding	blz. 13
1.2 Doelstelling sportnota	blz. 13
1.3 Werkwijze	blz. 13
1.4 Opbouw sportnota	blz. 13
HOOFDSTUK 2 DE OPSTELLING	blz. 14
2.1 Inleiding	blz. 14
2.2 Landelijk beleid sport en bewegen	blz. 14
2.2.1 Brede Impulsregeling	blz. 14
2.2.2 Buurt, Onderwijs, Sport (BOS)-Impuls	blz. 14
2.2.3 Impulsregeling Brede Scholen, Sport en Cultuur	blz. 15
2.2.4 Brede Impulsregeling	blz. 15
2.3 Regeerakkoord Rutte II	blz. 16
2.3.1 Sociale zekerheid en inkomensbeleid	blz. 16
2.3.2 Zorg Dichtbij	blz. 16
2.4 Sportagenda 2016	blz. 16
2.5 Provinciaal beleid sport en bewegen	blz. 16
2.6 Gemeentelijk beleid sport en bewegen	blz. 18
2.7 Relatie sport en bewegen met andere gemeentelijke beleidskaders	blz. 18
2.7.1 Collegeprogramma 2014-2018: Evenwichtig en ambitieus	blz. 18
2.7.2 B2030	blz. 18
2.7.3 Gezondheidsbeleid	blz. 18
2.7.4 Integraal Jeugdbeleid	blz. 19
2.7.5 WMO-beleid	blz. 19
2.7.6 Project Zorgzame Dorpen	blz. 20
2.7.7 Toerisme en Recreatie	blz. 20
2.7.8 Brede Schoolbeleid	blz. 20
2.7.9 Speeltuinbeleid	blz. 21
HOOFDSTUK 3 HET SPEELVELD	blz. 22
3.1 Inleiding	blz. 22
3.2 Trends en ontwikkelingen	blz. 22
3.2.1 Demografische trends en ontwikkelingen	blz. 22
3.2.2 Sociaal-economische trends en ontwikkelingen	blz. 23
3.2.3 Sociaal-maatschappelijke trends en ontwikkelingen	blz. 23
3.2.4 Ontwikkelingen op het gebied van sport, bewegen en gezondheid	blz. 24

HOOFDSTUK 4	DE TUSSENSTAND	blz. 28
4.1	Inleiding	blz. 28
4.2	Beweegnorm	blz. 28
4.3	Overgewicht	blz. 28
4.4	Sportverenigingen	blz. 28
4.5	Lidmaatschap sportverenigingen	blz. 28
4.6	Samenwerking	blz. 29
4.7	Andere sportaanbieders	blz. 29
4.8	Meest beoefende vormen van sport en bewegen	blz. 29
4.9	Waarom sporten?	blz. 29
4.10	Waarom niet sporten	blz. 29
4.11	Sportaccommodaties	blz. 30
4.12	Sportieve recreatie	blz. 30
4.13	Vrijwilligerswerk	blz. 30
4.14	Bewegingsonderwijs	blz. 31
4.15	Borsele Beweegt	blz. 32
4.16	Activiteiten en evenementen	blz. 32
1^e HELFT		blz. 35
HOOFDSTUK 5	AMBITIES	blz. 37
5.1	Inleiding	blz. 37
5.2	Missie	blz. 37
5.3	Visie	blz. 37
5.4	Doelstellingen	blz. 37
5.5	(Doel)groepen	blz. 37
5.6	Speerpunten	blz. 38
5.6.1	Speerpunt 'Sport en bewegen tijdens schooltijd'	blz. 39
5.6.2	Speerpunt 'Sport en bewegen buiten schooltijd'	blz. 47
5.6.3	Speerpunt 'Sport- en beweegstimulering (doel)groepen	blz. 49
5.6.4	Speerpunt 'Ondersteuning sportverenigingen en hun vrijwilligers'	blz. 57
5.6.5	Speerpunt 'Sport, bewegen en gezondheid'	blz. 59
5.6.6	Speerpunt 'Sportieve recreatie'	blz. 62
5.6.7	Speerpunt 'Ruimte voor sport en bewegen'	blz. 64
5.6.8	Speerpunt 'Activiteiten en evenementen'	blz. 71
5.6.9	Speerpunt 'Voorlichting en communicatie'	blz. 73
2^e HELFT		blz. 75
HOOFDSTUK 6	UITVOERING , EVALUATIE EN MONITORING	blz. 77
6.1	Inleiding	blz. 77
6.2	Uitvoering	blz. 77
6.3	Evaluatie en monitoring	blz. 77
HOOFDSTUK 7	FINANCIEN	blz. 78
7.1	Inleiding	blz. 78
7.2	Financiën	blz. 78

COOLING-DOWN

blz. 81

HOOFDSTUK 8 LITERATUURLIJST

blz. 83

BIJLAGEN

blz. 85

Bijlage I: Reglement gebruik buitensportaccommodaties

blz. 87

Bijlage II: Criteria tennisverenigingen

blz. 97

Bijlage III: Criteria voetbalverenigingen

blz. 101

VOORWOORD

Sport en bewegen voor iedereen!

Als wethouder ben ik trots op de nota die voor u ligt. In Borsele zetten we in op een gezonde en actieve leefstijl voor onze inwoners. De nieuwe nota biedt een goede basis om de komende jaren daarin volop door te groeien. De nota "Samenspel" legt verbindingen tussen het gemeentelijke sportbeleid en beleid op andere terreinen, zoals het gezondheidsbeleid en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo).

Er is gekozen voor een interactief proces. De gemeenteraad heeft in een vroeg stadium kaders gesteld. Alle belanghebbenden en geïnteresseerde inwoners konden daarbij ook input leveren. Aan de hand van de kaders is later een grote bijeenkomst georganiseerd met informatie, discussie, stellingen en ruimte voor input. In de sessies was grote overeenstemming over het belang van samenwerking. Dit om het aanbod te kunnen versterken en vernieuwen. Allianties tussen sport, bewegen, bedrijfsleven, scholen, zorginstellingen en alle lokale verenigingen en organisaties zijn voor de toekomst essentieel. Daarmee moeten sport en bewegen voor werkelijk elke inwoner van Borsele aantrekkelijk en vanzelfsprekend worden. De nota is een mooie coproductie geworden, het resultaat van samenspel.

Uit dat samenspel kwam ook de oproep om Borsele op de kaart te zetten met een groot sportevenement, passend bij de identiteit van de gemeente en in samenwerking met diverse partijen. Graag daag ik u uit om met ideeën te komen, hierin mee te denken en te werken.

Of u nu sport of beweegt voor uw gezondheid, voor uw plezier of om prestaties te leveren; er moet wel ruimte voor zijn. Zowel letterlijk in de zin van faciliteiten als figuurlijk in de zin van beleid. Met deze nota willen we het belang van sport en bewegen onderstrepen. Want sport en bewegen hebben ook een sociale functie; ze brengen mensen bij elkaar. Ze bevorderen de participatie, de integratie, de sociale cohesie en ontplooiingsmogelijkheden van onze inwoners. Voor de vele vrijwilligers op dit terrein heb ik diep respect. Met hun betrokkenheid en inzet vervullen zij een spilfunctie in het dorp en in de realisatie van onze visie op terrein van sport en bewegen.

Ik vertrouw erop dat deze nota voor iedereen een goed beeld geeft over het toekomstige beleid en de ambities op het gebied van sport en bewegen van de gemeente Borsele in de jaren 2016 - 2019.

Voor iedereen een gezonde en actieve leefstijl, dat kan alleen in samenspel van alle partijen. Laten we daar voor gaan!

Ad Schenk, wethouder Sport

SAMENVATTING

De huidige sportnota 'Borsele blijft bewegen' had in eerste instantie een looptijd van vijf jaar; van 2008 t/m 2012. De looptijd is echter twee keer met één jaar verlengd (t/m 2014).

Gezien alle ontwikkelingen op het gebied van sport, bewegen en gezondheid is het tijd om een nieuwe nota op te stellen.

Met het opstellen van een nieuwe nota wil de gemeente Borsele enerzijds het beleid op het gebied van sport en bewegen helder formuleren. Anderzijds is de nota ook bedoeld om de relatie met andere beleidsterreinen, met name op het gebied van gezondheid, duidelijk in beeld te brengen. Sport en bewegen zijn immers niet alleen een doel op zich, maar vooral ook een middel om andere doelen te bereiken.

Sport en bewegen zijn de afgelopen jaren nadrukkelijk op de kaart gezet. Dat kwam vooral door verschillende impulsregelingen vanuit de Rijksoverheid, zoals de Stimuleringsregeling Breedtesportimpuls (BSI), de Buurt, Onderwijs, Sport (BOS)-impuls, de Impulsregeling Brede scholen, sport en cultuur en de Brede Impulsregeling.

De gemeente Borsele heeft aan al deze regelingen deelgenomen. De Brede Impulsregeling is een structurele regeling en is nog steeds van kracht. In dat kader zijn zogenoemde 'buurtsportcoaches' aangesteld. Zij hebben de specifieke opdracht het organiseren van een sport- en beweegaanbod in de buurt en het maken van verbindingen tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg, kinderopvang en onderwijs. Er is hierbij altijd een combinatie met sport en bewegen.

Zowel landelijke regelingen, als ook provinciaal en gemeentelijk beleid kunnen van invloed zijn op sport en bewegen. Daarnaast zijn er verschillende trends en ontwikkelingen die direct of indirect van invloed (kunnen) zijn op het sport- en beweegbeleid van de gemeente Borsele.

Sinds de komst van de Stimuleringsregeling Breedtesportimpuls (BSI) wordt er structureel meer aandacht besteed aan sport en bewegen in de gemeente Borsele. Zo is de afgelopen jaren onder andere nadrukkelijk aandacht besteed aan het verbeteren van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs, worden er tal van sportieve activiteiten en evenementen georganiseerd voor verschillende doelgroepen en worden er cursussen en themabijeenkomsten aangeboden om de deskundigheid van vrijwilligers te bevorderen.

Hoewel veel inwoners zich bewust zijn van het belang van sporten en bewegen, voldoet een groot deel niet aan de beweegnorm en kampen vooral 65-plussers met overgewicht.

De gemeente Borsele heeft op het gebied van sport en bewegen de volgende missie geformuleerd:

"Wij stimuleren sport en bewegen om een gezonde en actieve leefstijl van iedere inwoner te bevorderen".

De visie van de gemeente Borsele op het gebied van sport en bewegen is als volgt geformuleerd:
“Wij vinden sport en bewegen waardevol als doel op zich, omdat mensen er plezier aan beleven en zich optimaal sportief kunnen ontwikkelen. Wij zien sport en bewegen echter ook als middel om andere doelen te bereiken. Immers, sport en bewegen:

- *bevordert de participatie van en sociale relatie tussen mensen;*
- *leert mensen omgaan met waarden en normen;*
- *biedt ontplooiingsmogelijkheden*
- *draagt bij aan een gezonde en actieve leefstijl.”*

Op basis van bovenstaande missie en visie, hebben wij onderstaande doelstellingen geformuleerd:

- *Een toename van het aantal inwoners met een gezonde en actieve leefstijl.*
- *Een toename van het aantal inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB).*
- *Een toename van het aantal inwoners met een gezond gewicht.*

Het beleid richt zich op onderstaande (doel)groepen:

- Jeugd 0 tot 4 jaar
- Jeugd 4 t/m 12 jaar
- Jongeren 13 t/m 23 jaar
- 24 t/m 55 jarigen
- 55-plussers
- Sportverenigingen

De speerpunten van het nieuwe beleid zijn, in willekeurige volgorde:

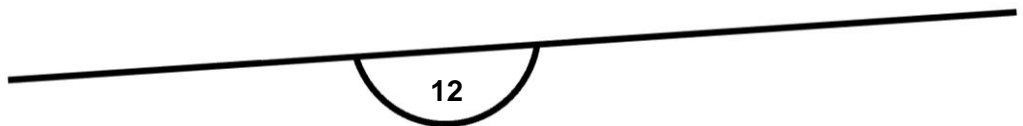
- Sport en bewegen tijdens schooltijd
- Sport en bewegen buiten schooltijd
- Sport- en beweegstimulering (doel)groepen
- Ondersteuning sportverenigingen en hun vrijwilligers
- Sport, bewegen en gezondheid
- Sportieve recreatie
- Ruimte voor sport en bewegen
- Activiteiten en evenementen
- Voorlichting en communicatie

Per speerpunt wordt een korte inleiding gegeven, wordt de stand van zaken in de gemeente Borsele op dit gebied geschetst, wordt aangegeven wat we willen bereiken en hoe we dat willen, inclusief de organisaties waarmee we op dit gebied willen/blijven samenwerken.

Tot slot is aangegeven welke middelen nodig zijn om de genoemde acties uit te voeren.

WARMING-UP

HOOFDSTUK 1 DE AFTRAP

1.1 Aanleiding

De huidige sportnota 'Borsele blijft bewegen' had in eerste instantie een looptijd van vijf jaar; van 2008 t/m 2012. De looptijd is echter twee keer met één jaar verlengd (t/m 2014).

Gezien alle ontwikkelingen op het gebied van sport, bewegen en gezondheid is het tijd om een nieuwe nota op te stellen.

1.2 Doelstelling sportnota

Met het opstellen van een nieuwe nota wil de gemeente Borsele enerzijds het beleid op het gebied van sport en bewegen helder formuleren. Anderzijds is de nota ook bedoeld om de relatie met andere beleidsterreinen, met name op het gebied van gezondheid, duidelijk in beeld te brengen. Sport en bewegen zijn immers niet alleen een doel op zich, maar vooral ook een middel om andere doelen te bereiken.

1.3 Werkwijze

Op 9 oktober 2014 is de aftrap verricht voor het opstellen van de nieuwe nota. Op deze avond mochten raadsleden en andere belangstellenden tijdens een zogenoemde kaderstellende raadsvergadering hun prioriteiten aangeven voor het toekomstige beleid op het gebied van sport en bewegen. Dit gebeurde aan de hand van verschillende interactieve sessies.

Middels een interactieve bijeenkomst op 28 januari 2015 zijn alle inwoners van Borsele in de gelegenheid gesteld mee te denken over het nieuwe beleid.

Daarnaast is overleg gevoerd met verschillende (beleids)medewerkers van de gemeente Borsele. De uitkomsten van bovengenoemde overleggen en bijeenkomsten zijn zoveel mogelijk meegenomen in deze nota.

1.4 Opbouw sportnota

Deze nota is onderverdeeld in vier delen. Elk deel is weer onderverdeeld in hoofdstukken.

Deel 1: Warming-up

Hoofdstuk 1: De aftrap

Hoofdstuk 2: De opstelling

Hoofdstuk 3: Het speelveld

Hoofdstuk 4: De tussenstand

Deel 2: 1^e Helft

Hoofdstuk 5: Ambities

Deel 3: 2^e Helft

Hoofdstuk 6: Uitvoering, evaluatie en monitoring

Hoofdstuk 7: Financiën

Deel 4: Cooling-down

Hoofdstuk 8: Literatuurlijst

Bijlagen

HOOFDSTUK 2 DE OPSTELLING

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan zowel het landelijke, als ook het provinciale en gemeentelijke beleid met betrekking tot sport en bewegen beschreven. Tevens wordt in dit hoofdstuk de link gelegd tussen sport, bewegen en andere relevante beleidsterreinen.

2.2 Landelijk beleid sport en bewegen

Sport¹ en bewegen² zijn de afgelopen jaren nadrukkelijk op de kaart gezet. Dat kwam vooral door verschillende impulsregelingen vanuit de Rijksoverheid. De afgelopen jaren heeft het Rijk onderstaande impulsregelingen geïnitieerd.

2.2.1 Stimuleringsregeling Breedtesportimpuls (BSI)

Het doel van deze regeling was dat gemeenten, provincies en sportbonden initiatieven gingen ontplooiën die zouden bijdragen aan een duurzame verbetering van het (lokale) sportaanbod, dit waar mogelijk in samenhang met andere beleidssectoren.

Door de komst van deze regeling wordt sport niet meer alleen gezien als een doel op zich, maar vooral ook als middel om andere doelen te bereiken. Sport en bewegen zijn immers niet alleen leuk; het is ook goed voor je gezondheid, je ontmoet mensen, je leert samenwerken, je leert winnen en verliezen, etc.

De gemeente Borsele was één van de vele gemeenten die gebruik heeft gemaakt van deze regeling, die gebaseerd was op cofinanciering. Deze regeling heeft er voor gezorgd dat er in Borsele structureel meer aandacht wordt besteed aan sport en bewegen.

Het breedtesportproject 'Borsele Beweegt' had een looptijd van 2002 t/m 2007. Tijdens de looptijd van dit project zijn veel projecten en activiteiten voor verschillende doelgroepen opgezet.

2.2.2 Buurt, Onderwijs, Sport (BOS)-impuls

De tijdelijke stimuleringsregeling Buurt, Onderwijs en Sport - de zogenaamde BOS-impuls - was erop gericht gemeenten te ondersteunen bij de aanpak van achterstanden bij jeugdigen in de leeftijd van 4 tot 19 jaar. Deze achterstanden konden zich voordoen op het gebied van gezondheid, welzijn, onderwijs, opvoeding, sport of bewegen. Deze regeling was eveneens gebaseerd op cofinanciering.

Ook de gemeente Borsele heeft deelgenomen aan deze tijdelijke stimuleringsregeling van het Rijk. Het BOS-project 'De Gezonde Brede School Borsele' had een looptijd van 2007 t/m 2011 en richtte zich op het aanleren van een gezonde en actieve leefstijl bij leerlingen van de basisscholen.

¹ 'Sport is een menselijke activiteit die veelal plaatsvindt in een specifiek organisatorisch verband, maar ook ongebonden kan worden verricht, doorgaans met gebruikmaking van een – al dan niet in de eigen woonplaats gesitueerde – ruimtelijke voorziening en/of omgeving, op een manier die is gerelateerd aan voorschriften en gebruiken die in internationaal verband ten behoeve van prestaties met een competitie- of wedstrijdelement in de betreffende activiteit of verwante activiteiten tot ontwikkeling zijn gekomen' (W.H.J. Mulierinstituut)

² 'Bewegen omvat behalve sporten ook diverse bewegingsvormen in de vrije tijd en tijdens dagelijkse verplichtingen. Onder bewegen in de vrije tijd wordt bijvoorbeeld fietsen of wandelen verstaan, bij dagelijkse verplichtingen kan gedacht worden aan huishoudelijk werk, klussen, fietsen of wandelen van en naar het werk of school' (RIVM, aangepast)

2.2.3 Impulsregeling Brede scholen, Sport en Cultuur

De Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur is een structurele impulsregeling van het Rijk, eveneens gebaseerd op cofinanciering door de gemeente en/of derden. Deze regeling richt zich op jeugd en jongeren t/m 18 jaar.

De doelstelling van deze regeling is zorgdragen voor een aanbod van activiteiten op het gebied van sport en cultuur op en rond de brede scholen. Deze doelstelling moet bereikt worden door de inzet van zogenoemde *combinatiefunctionarissen*.

De gemeente Borsele neemt sinds 2009 deel aan deze regeling.

Combinatiefunctionarissen zijn in dienst bij één werkgever, maar werkzaam voor twee of meerdere sectoren op het gebied van onderwijs, sport en/of cultuur.

2.2.4 Brede Impuls Combinatiefuncties

In 2012 is het programma 'Sport en Bewegen in de Buurt' van start gegaan. Met dit programma wil het Rijk, samen met gemeenten, sport- en beweegaanbieders en het bedrijfsleven het sporten en bewegen in de buurt stimuleren.

Onderdeel van het programma 'Sport en Bewegen in de Buurt' is een nieuwe financiële impuls voor gemeenten om combinatiefuncties, werkzaam als zogenoemde *buurtsportcoaches*, op lokaal niveau in te zetten.

Buurtsportcoaches zijn combinatiefunctionarissen met als specifieke opdracht het organiseren van een sport- en beweegaanbod in de buurt en het maken van een verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren zoals zorg, welzijn, jeugdzorg, kinderopvang en onderwijs. Er is altijd een combinatie met sport en bewegen.

Deze impuls is aanvullend op de bestaande succesvolle 'Impulsregeling Brede scholen, Sport en Cultuur' en de daarbij behorende combinatiefuncties. Beide impulsen zijn gecombineerd en dragen vanaf 2012 de naam 'Brede Impuls Combinatiefuncties'.

Deze regeling richt zich niet alleen op jeugd en jongeren, maar op alle inwoners.

Evenals bij de Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur is ook de Brede Impulsregeling gebaseerd op cofinanciering. De gemeente Borsele neemt sinds 2012 deel aan deze regeling.

Laagdrempelig sport en bewegen in de buurt; de beweegtuin in Heinkenszand

2.3 Regeerakkoord Rutte II

Naast bovengenoemde stimuleringsregelingen vanuit het Rijk, wordt - ondanks de bezuinigingen - ook in het Regeerakkoord Rutte II, gepresenteerd op 29 oktober 2012 onder de naam 'Bruggen Slaan', maximaal ingezet op het stimuleren van sport en bewegen. Onderstaand de letterlijke citaten uit de verschillende programma's.

2.3.1 Sociale zekerheid en inkomensbeleid

"Het is belangrijk dat kinderen uit gezinnen met een laag inkomen kunnen sporten. Daarom wordt de subsidie aan Jeugdsportfonds Nederland³ verlengd en de Sportimpuls⁴ verhoogd".

2.3.2 Zorg Dichtbij

"Ouders zijn er voor verantwoordelijk hun kinderen veilig en gezond te laten opgroeien".

"Sport brengt mensen bij elkaar en is van groot maatschappelijk belang. Kinderen verwerven belangrijke sociale vaardigheden. Voldoende en veilig sporten houdt jonge en oude mensen fitter en gezonder. We willen dat meer mensen kunnen sporten en bewegen in hun eigen omgeving. Er zijn nog veel mogelijkheden om de openbare ruimte beter te benutten. We bevorderen samenwerking van gemeenten, bedrijven, scholen en sportverenigingen. Met gemeenten willen we bevorderen dat er bij de aanleg van nieuwe wijken voldoende ruimte voor sport en bewegen is".

Daarnaast streeft het kabinet onder andere naar meer gymlessen per week in het primair onderwijs.

2.4 Sportagenda 2016

De sportbonden en NOC*NSF hebben in de Sportagenda 2016 de ambitie uitgesproken om de sportparticipatie te verhogen naar 75 procent. Dit betekent: (1) meer mensen (2) vaker (3) actief te laten sporten (4) gedurende een langere periode in hun leven.

2.5 Provinciaal beleid sport en bewegen

De Provincie Zeeland heeft in 2009 het provinciale sport- en beweegbeleid vastgesteld als onderdeel van het provinciaal sociaal domein. Voor dit beleid is de volgende missie geformuleerd: *"Zeeland kent een goed (top)sportklimaat en nodigt uit tot bewegen; er wonen gezonde en actieve inwoners"*.

Om aan deze missie invulling te geven, zijn vijf thema's geformuleerd waarop de inspanningen van de Provincie Zeeland zich richten:

1. Actieve gezonde leefstijl
2. Participatie
3. Bewegingsruimte
4. (Top)sportevenementen en sportpromotie
5. Talentondersteuning

³ Jeugdsportfonds Nederland geeft sportkansen aan kinderen vanaf 4 tot 18 jaar die leven in gezinnen waar niet genoeg geld aanwezig is om lid te worden van een sportvereniging. Voor die kinderen betaalt Jeugdsportfonds de contributie en in bepaalde gevallen de sportattributen.

⁴ De Sportimpuls geeft lokale aanbieders van sport- en beweegactiviteiten de kans om mensen in de buurt die niet of te weinig bewegen of dreigen te stoppen met hun sport- en beweegactiviteiten blijvend fysiek in beweging te brengen

De Provincie Zeeland wil een bijdrage leveren aan een aantal (top)sportevenementen in de provincie die Zeeland op de kaart zetten. Deze evenementen moeten echter wel passen bij Zeeland. Daarom ligt de focus op evenementen die passen binnen de unieke kernwaarden van Zeeland en het beleven daarvan. Bij de (top)sportevenementen ligt de focus daarom op drie categorieën, te weten:

- watersport
- strandsport
- wielersport

De provinciale inzet op sport is, ingegeven door de kerntakendiscussie, primair gericht op profilering van Zeeland en het economisch rendement (spin-off).

De afgelopen jaren was Zeeland gastheer voor diverse mooie (inter)nationale (top)sportevenementen, waaronder de Giro d'Italia (2010), de doorkomst van de Tour de France (2010), het NK Windsurfen (2015) en het NK Kiteboarden (2015) en de finish van de Tour de France (2015). Daarnaast hebben konden ook andere organisaties, waaronder de Kustmarathon Zeeland, Delta Ride for the Roses en de Omloop van Borsele de afgelopen jaren rekenen op een financiële bijdrage van de provincie.

Beeld van de Omloop van Borsele

2.6 Gemeentelijk beleid sport en bewegen

Mede door de Impulsregelingen vanuit het Rijk, zijn sport en bewegen ook in de gemeente Borsele de afgelopen jaren nadrukkelijk op de kaart gezet.

In de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw heeft de gemeente Borsele met name een voorwaardenscheppend sportbeleid gevoerd. In nagenoeg alle kernen is destijds een tennis- en/of voetbalaccommodatie gerealiseerd. In de jaren '80 en '90 heeft vervolgens een privatiseringsoperatie plaatsgevonden. Doel van deze operatie was met name om het verantwoordelijkheidsgevoel en de zelfwerkzaamheid bij verenigingen te vergroten. De privatisering van de voetbalaccommodaties was daarnaast ook het gevolg van taakstellende structurele bezuinigingen.

Vanaf het begin van deze eeuw, met name door de komst van de Stimuleringsregeling Breedtesportimpuls (zie paragraaf 2.2.1), richt het sportbeleid zich nadrukkelijk(er) op sportstimulering, verenigingsondersteuning en het bewegingsonderwijs.

Daarnaast worden sport en bewegen, zoals reeds eerder gemeld, niet langer meer gezien als doel op zich, maar vooral als middel om andere doelen te bereiken. Dat blijkt ook uit het feit dat sport en bewegen vandaag de dag nauw verweven zijn met andere gemeentelijke beleidsterreinen en -afdelingen, waaronder onder andere gezondheidszorg, jeugdbeleid, ouderenbeleid, onderwijsbeleid, toerisme en recreatie, Ruimtelijke Ontwikkeling, Woonomgeving, Buitendienst en Grond en Economie.

2.7 Relatie sport en bewegen met andere gemeentelijke beleidsterreinen

Hieronder worden de beleidsterreinen, projecten en documenten beschreven die in meer of mindere mate van invloed (kunnen) zijn of worden op het terrein van sport en bewegen.

2.7.1 Collegeprogramma 2014 – 2018: Evenwichtig en ambitieus

Sinds de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 wordt het college van de gemeente Borsele gevormd door CDA, SGP/ChristenUnie en PvdA.

Het college stelt de leefbaarheid centraal. De kwaliteit van de openbare ruimte en een goede ontmoetingsplek zijn belangrijke randvoorwaarden. De belangrijkste speler voor de leefbaarheid is de samenleving.

Sport en bewegen kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan deze leefbaarheid.

2.7.2 B2030

De bevolkingssamenstelling binnen de gemeente Borsele gaat de komende jaren sterk veranderen als gevolg van vergrijzing (meer aantal ouderen) en ontgroening (minder aantal jongeren).

Daarnaast neemt, weliswaar in beperkte mate en niet gelijkmatig verdeeld over de dorpen, het aantal inwoners binnen het Borselse grondgebied af. De gemeente wil inspelen op de verwachte (demografische) ontwikkelingen om de leefbaarheid binnen de gemeente voor haar inwoners in stand te houden.

Dit is de aanleiding geweest voor de gemeente Borsele om te starten met "PROJECT B2030, demografie en leefbaarheid", om samen met iedereen die betrokken is bij Borsele na te denken over het leven in Borsele in de toekomst.

Ook hier draait het dus om leefbaarheid en kunnen sport en bewegen dus een bijdrage leveren.

2.7.3 Gezondheidsbeleid

Sport, bewegen en gezondheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Mensen die voldoende sporten en bewegen, hebben immers minder kans op gezondheidsklachten.

Sport en bewegen kunnen dan ook ingezet worden als middel om doelen op het gebied van gezondheid te realiseren.

In de Oosterschelderegio is gekozen voor een regionale gezondheidsnota 2013-2016, waarin een gezamenlijk gezondheidsbeleid is opgesteld. Elke gemeente heeft daar een lokale paragraaf gezondheidsbeleid aan toegevoegd. In Borsele is deze lokale paragraaf opgesteld onder de naam 'Gezond en Actief Borsele'.

In het regionale gezondheidsbeleid zijn een drietal speerpunten geformuleerd, te weten:

1. Preventie genotmiddelen
2. Gezond gewicht
3. Psychische en psychosociale problematiek

De gemeente Borsele heeft per speerpunt lokale accenten opgesteld.

Wat betreft het speerpunt 'Gezond gewicht' heeft de gemeente Borsele onderstaande lokale accenten opgesteld:

- a. Nadruk op bewegen (en sport)
- b. Beweegvriendelijke omgeving⁵
- c. Gezonde start = gezonde voeding
- d. Preventie overgewicht
- e. Jeugd en onderwijs
- f. Volwassenen en ouderen in beweging

2.7.4 Integraal jeugdbeleid

De nota Integraal Jeugdbeleid heeft een looptijd van 2013 t/m 2016. In hoofdstuk 9 staat de relatie tussen jeugdgezondheidszorg (JGZ) en sport centraal.

De gezondheid van kinderen en jongeren in Borsele is over het algemeen goed. Wel kampt een toenemend aantal kinderen met (ernstig) over- en ondergewicht (zie ook hoofdstuk 3).

Een ongezonde leefstijl kan leiden tot ongezondheid op latere leeftijd. Dat maakt het noodzakelijk dat de gemeente blijft investeren in de Jeugdgezondheidszorg.

In Zeeland – en dus ook in de gemeente Borsele – voert de GGD de gehele JGZ uit. De JGZ bereikt vrijwel alle kinderen in hun eerste levensjaar. Het bereik van de JGZ 0-4-jarigen in Borsele is 98%. Daarna neemt het bereik licht af.

2.7.5 Wmo-beleid

Het Wmo-beleid van de gemeente Borsele is erop gericht zoveel mogelijk uit te gaan van eigen kracht. Hiervoor is het systeem rondom een inwoner nodig, maar ook de woonomgeving van een inwoner speelt daarin een rol.

Al enige jaren zijn er in Borsele veel activiteiten georganiseerd op het integrale terrein van wonen, zorg en welzijn. Om duidelijk te krijgen welke acties er uitgevoerd werden en wat er nog nodig was, is in 2011 een onderzoek gedaan door Companen. Het resultaat van dit onderzoek was het "Actieplan Wonen, zorg en welzijn 2011, Inzetten op participatie en zorgzaamheid".

Het actieplan beschrijft de kaders en uitvoering van de samenwerking tussen de partners wonen, zorg en welzijn.

⁵ Beweegvriendelijke omgeving: een openbare ruimte die mensen uitdaagt om te sporten en te bewegen. Bijvoorbeeld hardlooproutes, skatebanen, parken, speelbossen, beweegtuinten voor ouderen en (gezonde) schoolpleinen (Bron: Nederlands Instituut voor Sport en Beweging (NISB)).

Het plan is meeondertekend door een groot aantal zorgaanbieders werkzaam in de deelgebieden in de gemeente Borsele.

In het plan is ook beschreven dat de gemeente contact zal zoeken met dorpen om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor ontwikkelingen op gebied van wonen, zorg en welzijn. De projecten 'Zorgzame dorpen' (zie paragraaf 2.7.6) en 'Duurzaam Diekendamme' zijn uitwerkingen van dit actiepunt.

Het spreekt voor zich dat ook sport en bewegen hier een belangrijke (preventieve) bijdrage aan kunnen leveren.

2.7.6 Project Zorgzame Dorpen

Veel taken en verantwoordelijkheden komen vanuit de rijksoverheid naar de gemeente.

Tegelijkertijd bezuinigt diezelfde rijksoverheid op het geld dat de gemeente krijgt om deze taken uit te voeren. Er zal dan ook meer van de inwoners gevraagd gaan worden om zorg en ondersteuning te regelen voor diegenen die dit nodig hebben.

Het project Zorgzame Dorpen is een initiatief vanuit de gemeente Borsele, maar gaat juist uit van de ideeën en initiatieven van burgers uit de gemeente. Zorgzame Dorpen is erop gericht burgers te ondersteunen en handvatten te bieden bij de realisatie van hun ideeën en initiatieven op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Burgers worden hierbij ondersteund, maar bedenken, ontwikkelen en realiseren uiteindelijk zelf de ideeën passend bij het dorp en/of woongebied. Inmiddels zijn hieruit in verschillende kernen leuke en goede initiatieven voortgekomen, zoals het opzetten van een vrijwilligerscentrale en een project gericht op de hulp aan burens.

2.7.7 Toerisme en recreatie

Het college van burgemeester en wethouders heeft als ambitie Borsele de komende periode op de kaart te zetten op het terrein van toerisme en recreatie. De volgende resultaten wil het college bereiken:

- Meer bekendheid van Borsele
- Meer beleving in Borsele
- Meer samenwerking tussen ondernemers
- Meer bezoekers

Om dit doel te bereiken is gekozen voor een projectmatige en resultaatgerichte aanpak, in de vorm van het project "Borsele op de kaart". De doelstelling van dit project is door middel van samenwerking tussen gemeente, ondernemers, en toeristische partijen zoals de VVV te komen tot de ontwikkeling van toeristische en recreatieve activiteiten die kansrijk zijn voor de juiste doelgroep. Het einddoel is om Borsele onderscheidend en eenduidig op de kaart te zetten onder het motto 'Borsele geeft je energie' en zo meer bekendheid te krijgen en meer bezoekers te ontvangen. Ook sport en bewegen kunnen hierin een bijdrage leveren in de vorm van fiets- en wandelpaden of andere vormen van buitensport en sportieve recreatie.

2.7.8 Brede schoolbeleid

De gemeente Borsele voert al een aantal jaren een brede school beleid. In eerste instantie is geïnvesteerd in het onder één dak brengen van voorzieningen (huisvesting). De afgelopen jaren heeft de nadruk gelegen op inhoudelijke samenwerking tussen de partners in de brede school en het aanbieden van buitenschoolse activiteiten.

Het brede school beleid is gericht op het verbeteren van de ontwikkelingskansen van kinderen. Aandachtspunten voor de beleidsperiode 2014 t/m 2017 zijn voortzetting van de gemeentelijke coördinatie, het buitenschools activiteitenaanbod en het verder formaliseren hiervan en uitbouw naar integrale kindcentra.

Sinds 2010 worden de buitenschoolse activiteiten gecoördineerd door de gemeentelijke coördinator brede school. Deze heeft tot taak het opzetten, coördineren en begeleiden van activiteiten voor de totale doelgroep van de brede school en het opzetten en in standhouden van netwerken hiervoor.

De afgelopen jaren is een breed aanbod van buitenschoolse activiteiten opgezet onder de naam “Borsele na Schooltijd” (BONS). Tijdens deze activiteiten kunnen leerlingen kennismaken met uiteenlopende activiteiten op het gebied van sport en bewegen, kunst en cultuur. Op het gebied van sport en bewegen wordt reeds nauw samengewerkt met Borsele Beweegt.

2.7.9 Speeltuinbeleid

In 2013 is het nieuwe speeltuinbeleid vastgesteld. In de nota, die de naam “Spelenderwijs” heeft gekregen, staat het beleid op het gebied van speelruimte voor de periode 2013-2023 beschreven. De gemeente Borsele vindt het belangrijk dat kinderen kunnen spelen. Spelen is niet alleen leuk, maar ook belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Vooral ook met het oog op het feit dat veel kinderen vandaag de dag te weinig bewegen en te kampen hebben met overgewicht. Bovendien verkennen kinderen al spelend en ontdekkend de mogelijkheden en onmogelijkheden van de eigen omgeving.

Naast sporten en bewegen is ook spelen belangrijk voor kinderen

HOOFDSTUK 3 HET SPEELVELD

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komen de meest relevante trends en ontwikkelingen aan bod. Het betreft hier trends en ontwikkelingen die direct of indirect van invloed (kunnen) zijn op het sport- en beweegbeleid van de gemeente Borsele.

3.2 Trends en ontwikkelingen

3.2.1 Demografische trends en ontwikkelingen

Vergrijzing

Onze levensverwachting wordt steeds hoger en de zorguitgaven groeien steeds sneller⁶. Vanaf 2013 neemt het aantal ouderen versneld toe. Volgens de CBS Bevolkingsprognose zal het aantal 65-plussers toenemen van 2,7 miljoen in 2012 tot een hoogtepunt van 4,7 miljoen in 2041. Tot 2060 blijft het aantal schommelen rond 4,7 miljoen.

De komende jaren zal vooral het aandeel 65-79-jarigen sterk stijgen en vanaf 2025 neemt ook de groep 80-plussers sterk toe (de dubbele vergrijzing⁷). In 2040, het hoogtepunt van het aantal 65-plussers, is naar schatting 26% van de bevolking 65-plusser, waarvan een derde ouder is dan 80 jaar. Ter vergelijking: in 2012 was het percentage 65-plussers nog 16%, waarvan 25% 80-plus is.

Ook de bevolkingssamenstelling binnen de gemeente Borsele gaat de komende jaren sterk veranderen als gevolg van vergrijzing (meer ouderen) en ontgroening (minder jongeren).

We spreken van een 'vergrijzend Borsele', omdat de grijze druk naar verwachting stijgt tot 53% in 2030 (een stijging van 24% ten opzichte van 2012)⁸. Deze vergrijzing resulteert in een toename van leeftijd gerelateerde ziektes en –aandoeningen en het aantal mensen dat afhankelijk is van ondersteuning bij het dagelijks functioneren.

Leeftijd hangt omgekeerd samen met sportdeelname: kinderen sporten vrijwel allemaal, ouderen doen minder vaak aan sport, al is het aantal ouderen dat wel aan sport doet in de afgelopen decennia flink gestegen⁹. Een vergrijzende bevolking leidt op termijn tot minder sportdeelname. Mensen die nu 55 jaar zijn doen weliswaar meer aan sport en bewegen dan de 55-jarigen van twintig jaar geleden, maar nog altijd minder dan jongere mensen¹⁰.

Ouderen doen minder vaak aan sport...

⁶ Bron: CPB Policy Brief Trends in gezondheid en zorg, 2011

⁷ De toename van het aandeel 80-plussers binnen de groep mensen van 65 jaar en ouder (www.nationaalkompas.nl)

⁸ Bron: Lokaal rapport Regionale Volksgezondheid Toekomstverkenning Zeeland, 2012

⁹ Bron: Rapportage Sport 2014

¹⁰ Bron: Rapportage Sport 2014

3.2.2 Sociaal-economische trends en ontwikkelingen

Economisch onzekere tijd

De afgelopen jaren zijn op economisch gebied erg onzeker geweest. Het kabinetsbeleid heeft effect op de koopkracht van mensen en dat leidt tot verdere bezuinigingen en een toename van (nieuwe) taken voor gemeenten, zoals bijvoorbeeld op het gebied van het Sociaal Domein (zie verder). Hoewel de economie weer uit het dal lijkt te klimmen, houden veel mensen de hand nog op de knip. Dit kan ook gevolgen hebben voor sport en bewegen; (inactieve) leden zeggen bijvoorbeeld sneller hun lidmaatschap van een sportvereniging of sportschool op en gaan op zoek naar een goedkope(re) manier van sport en bewegen.

24-uurs economie / flexibele werktijden

We hebben te maken met de verdere ontwikkeling van een 24-uurseconomie, de invoering van flexibele werktijden en het gegeven dat het traditionele kostwinnershuishouden steeds meer plaats maakt voor eenpersoonshuishoudens en tweeverdiener-huishoudens. Enerzijds heeft dit tot gevolg dat de tijdsdruk binnen het huishouden toeneemt, waardoor steeds meer vanuit individuele belangen keuzes uit het aanbod van sportvoorzieningen worden gemaakt. Anderzijds biedt dit mogelijkheden om sportactiviteiten aan te bieden op andere tijden dan de thans gebruikelijke.

3.2.2 Sociaal-maatschappelijke trends en ontwikkelingen

Tijd en kwaliteit

De hoeveelheid vrije tijd¹¹ hangt samen met de tijd die nodig is voor verplichtingen zoals werk en opleiding, en met de tijd die men besteedt aan persoonlijke verzorging (slapen, eten huishouden, enz.). Uit gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt dat de hoeveelheid vrije tijd van de Nederlander de laatste tien jaar nauwelijks is gewijzigd.

Per week beschikt men over gemiddeld 40 uur vrije tijd. 25 tot 34-jarigen hebben gemiddeld genomen de minste vrije tijd, 55-plussers de meeste vrije tijd. Lager opgeleiden hebben in het algemeen meer vrije tijd dan hoger opgeleiden.

Bij verschillende bevolkingscategorieën is sprake van een veranderend sportgedrag. Vooral onder jongeren is sprake van een vervluchting van de vrijetijdsbesteding. Dat wil zeggen dat gemiddeld minder tijd wordt besteed aan meer activiteiten (zappedrag). Sportverenigingen merken dat jongeren in de leeftijd van 16 jaar en ouder hun lidmaatschap opzeggen ten behoeve van andere vormen van vrijetijdsbesteding en/of opleiding.

Veel 65-plussers zijn mobiel en mondig en beschikken over voldoende financiële armslag.

In hun vrijetijdsbesteding zoeken zij rust, gezelschap en plezier. In dit verband is een toenemende vraag naar licht inspannende activiteiten te verwachten, waaronder wandelen, fietsen en zwemmen.

Voor collectieve activiteiten kunnen afstemmingsproblemen ontstaan. Een 'tijds-klem' in huishoudens leidt tot toenemende behoefte aan laagdrempelige activiteiten van hoge kwaliteit. Sporten als fitness, fietsen, hardlopen en skaten, die makkelijk te organiseren zijn en die mensen op verschillende tijdstippen en eventueel individueel kunnen beoefenen, zullen in populariteit blijven stijgen.

Sportconsumenten verwachten een steeds hogere kwaliteit en men is ook steeds meer bereid daarvoor te betalen.

¹¹ "Vrije tijd is de tijd die overblijft na het voldoen van verplichtingen ten aanzien van arbeid, school, huishoudelijke taken, zorgtaken en persoonlijke verzorging." (SCP)

Sociale media

Sociale media¹² spelen een steeds grotere rol in ons leven.

We 'tweeten' regelmatig een berichtje op Twitter, 'liken' de berichten en foto's van onze Facebook-vrienden, "praten" met vrienden en collega's via Whatsapp, etc. We doen dit veelal met onze smartphones, die vandaag de dag niet meer weg te denken zijn in onze maatschappij.

De angst is dat veel tijd voor social media ten koste gaat van tijdsbesteding

aan de sportbeoefening zelf. Bij de jongeren blijkt dit deels het geval; jongeren die meer internetten, nemen niet zozeer minder deel aan sport, maar ze besteden er wel minder tijd aan¹³.

Sociale media worden echter ook ingezet om mensen juist in beweging te krijgen; je kunt uiteenlopende apps op je telefoon installeren die je helpen je sportdoelen te bereiken (bijvoorbeeld "Hardlopen met Evy") en/of je sportprestaties bijhouden (bijvoorbeeld Runkeeper), je kunt je sportevenement eenvoudig onder de aandacht van veel mensen brengen door een bericht op Twitter en/of Facebook, zet een filmpje van je geslaagde evenement op Youtube, enz.

3.2.3 Ontwikkelingen op het gebied van sport, bewegen en gezondheid

Veranderingen in zorg en ondersteuning

De landelijke overheid trekt zich steeds meer terug uit het sociaal domein. Op het gebied van jeugd, zorg en werk en inkomen hebben gemeenten vanaf januari 2015 veel meer verantwoordelijkheid. In de nieuwe situatie van het sociaal domein krijgen gemeenten de regie over zorg en ondersteuning, die gericht is op het stimuleren van de eigen kracht van inwoners en hun netwerk.

Gemeenten hebben de opdracht om de kwaliteit van ondersteuning, zorg en dienstverlening te verbeteren en tegelijk de betrokkenheid van de inwoners te vergroten. Met deze nieuwe aanpak wil het Rijk dat de ondersteuning van kwetsbare mensen betaalbaar blijft en beter is afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de burger.

Bij de toekenning van zorg wordt steeds meer naar de beschikbaarheid van hulp in de eigen omgeving gekeken. Daarom wordt mantelzorg een steeds belangrijker onderdeel van ons zorgsysteem.

De drie decentralisaties hebben een gemeenschappelijk uitgangspunt: eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden van burgers komen meer centraal te staan. We maken een beweging van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat' en gemeenten krijgen meer ruimte om maatwerk te bieden. Deze ontwikkelingen zorgen er dus voor dat de zorgmaatschappij van weleer steeds meer wordt omgevormd tot een *participatiemaatschappij*; een samenleving waarin iedereen die dat kan verantwoordelijkheid neemt voor zijn of haar eigen leven en omgeving, waarbij de (landelijke) overheid geen of slechts een faciliterende rol speelt¹⁴.

Tevens is er een verschuiving gaande van curatie naar preventie; voorkomen is beter dan genezen. Dit vloeit onder andere voort uit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Deze wet heeft als doel dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en kunnen meedoen in de samenleving. Naast het kostenaspect speelt ook het sociale aspect een belangrijke rol; wanneer mensen lekker in hun vel zitten en veel sociale contacten hebben, zullen zij minder snel een beroep doen op allerlei (zorg)instanties.

Sport en bewegen kunnen ook hier een rol spelen, met name op het gebied van preventie.

¹² Social media is een verzamelnaam voor alle internet-toepassingen waarmee het mogelijk is om informatie met elkaar te delen op een gebruiksvriendelijke en vaak leuke wijze. Het betreft niet alleen informatie in de vorm van tekst (nieuws, artikelen). Ook geluid (podcasts, muziek) en beeld (fotografie, video) worden gedeeld via social media websites. Met andere woorden, social media staat voor 'Media die je laten socialiseren met de omgeving waarin je je bevindt'.

¹³ Bron: Rapportage Sport 2014

¹⁴ Bron: Wikipedia

Toenemend belang van gezondheid

De aandacht voor gezond leven en bewegen blijft onverminderd groot, wat een positieve stimulans betekent voor sportbeoefening in het algemeen. We zijn ons steeds meer bewust van het belang van gezonde voeding en voldoende bewegen. In plaats van lid te worden van een dure sportschool, kiezen we echter voor goedkopere alternatieven om bewegen in te passen in ons dagelijkse leven. Zo nemen we bijvoorbeeld de trap in plaats van de lift, de fiets in plaats van de auto, lopen een rondje in de middagpauze en doen 's avonds thuis wat oefeningen om de spieren te trainen.

We realiseren ons dat we zelf invloed kunnen uitoefenen op onze gezondheid door kritisch om te gaan met voeding. We doen ons best een gezonde, maar lekkere maaltijd op tafel te zetten. Daarbij kiezen we steeds vaker voor gezonde en pure ingrediënten, zoals speltbrood, biologische producten, groenten uit de eigen moestuin, etc.

Mensen bewegen te weinig

Ondanks het feit dat we ons steeds meer bewust zijn van het belang van voldoende bewegen, bewegen veel mensen toch nog steeds te weinig. Vooral naarmate de leeftijd stijgt, neemt het aandeel niet-sporters en weinig sporters toe¹⁵.

Twee van de drie Nederlanders voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB)¹⁶.

Over het algemeen voldoen mannen vaker dan vrouwen aan deze norm.

In 2012 voldeed 68,6% van de 65-plussers aan de beweegnorm.

In Borsele ligt het aantal 65-plussers dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) op 68%. Landelijk is dat 69%. Van de 75-plussers in Borsele beweegt ruim de helft te weinig¹⁷.

32% van de inwoners van Borsele geeft aan in het afgelopen jaar geen enkele keer gesport te hebben. Landelijk ligt dit op 26%¹⁸.

Opvallend is dat de volwassenen (18+) in Borsele minder sporten en bewegen dan de gemiddelde Zeeuw¹⁹.

Te weinig bewegen leidt tot een groter risico op het vroegtijdig krijgen van ziekten en aandoeningen, zoals hart- en vaatziekten, diabetes type 2, kanker, astma, COPD en dementie. Regelmatig bewegen kan deze aandoeningen niet alleen voorkomen maar verhoogt ook de kwaliteit van leven aanzienlijk.

¹⁵ Bron: Sportersmonitor 2012

¹⁶ Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) voor jeugd <18 jaar: dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal twee maal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid (kracht, lenigheid en coördinatie). Voor volwassenen (>18 jaar) is de norm een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op tenminste vijf, maar bij voorkeur alle dagen van de week.

¹⁷ Bron: Gezondheidsmonitor Ouderen (GGD), 2012.

¹⁸ Bron: Zeeuwse Sportmonitor 2013

¹⁹ Bron: Lokaal rapport Regionale Volksgezondheid Toekomstverkenning Zeeland, 2012

Mensen zitten teveel

We brengen gemiddeld meer dan de helft van onze tijd zittend door; we gaan met de auto naar het werk, zitten vervolgens op kantoor een hele dag achter de computer, gaan na het werk met de auto naar huis en na het eten ploffen we moe op de bank voor een avondje tv-kijken. Te veel zitten kan hart- en vaatziekten, diabetes type 2, kanker en zelfs overlijden tot gevolg hebben. Onderzoek heeft aangetoond dat zelfs de gezondheidsbevorderende aspecten van lichaamsbeweging het verhoogde gezondheidsrisico van zitten niet vermindert. De negatieve aspecten zijn echter wel sterker bij mensen die minder bewegen dan bij mensen die regelmatig bewegen. Maar ook mensen die voldoen aan de beweegnorm, maar daarnaast de hele dag zitten, lopen dus een verhoogd gezondheidsrisico. Het is dan ook van belang dat we, naast meer bewegen, ook minder zitten.

Overgewicht

Ondanks de toenemende aandacht voor gezond leven, kampen veel mensen met overgewicht. Bijna de helft van de Nederlanders van 19 jaar en ouder heeft overgewicht (inclusief obesitas). Overgewicht komt vaker voor bij mannen (53%) dan bij vrouwen (43,7%). Bij obesitas is dat andersom; meer vrouwen hebben obesitas (13,9%) dan mannen (11,3%). In totaal heeft 12,7% van de Nederlanders obesitas. Drie van de vijf 65-plussers heeft overgewicht (59,2%), inclusief obesitas²⁰. Ook een toenemend aantal kinderen is te dik. Tussen 1980 en 2011 steeg het percentage jongens en meisjes (2 tot 21 jaar) met overgewicht van 6% naar 14%.

Het overgewicht en ernstig overgewicht bij kinderen, jeugd en volwassenen liggen in Borsele onder het Zeeuwse gemiddelde, terwijl Borsele met overgewicht bij ouderen net iets hoger scoort. Van de Borselse 65-plussers heeft 62% overgewicht (landelijk 59%). Onder de 19-64-jarigen in Borsele ligt dit aandeel op 40% (landelijk 46%)²¹. De problematiek van overgewicht lijkt enigszins te stabiliseren, maar stabiliseert wel op een te hoog niveau. Dit is overigens ook landelijk het geval²². Evenals te weinig bewegen, zijn ook de gevolgen van overgewicht voor de volksgezondheid groot. Zo leven mensen met overgewicht en obesitas bijvoorbeeld minder lang in goede gezondheid en verhoogt overgewicht de kans op diabetes, hart- en vaatziekten, sommige vormen van kanker en aandoeningen aan het bewegingsapparaat. Overgewicht draagt hierdoor bij aan hogere zorgkosten.

Sport en bewegen in de buurt

Zoals reeds in hoofdstuk 2 staat beschreven, is in 2012 het programma 'Sport en Bewegen in de Buurt' van start gegaan. Met dit programma wil de minister van VWS, samen met gemeenten, sport- en beweegaanbieders en het bedrijfsleven het sporten en bewegen in de buurt stimuleren en er hierdoor voor zorgen dat de gezonde keuze ook een gemakkelijke keuze wordt. Wanneer mensen gemakkelijker kunnen sporten en bewegen, bijvoorbeeld door aansluiting te zoeken bij werk, school of het veldje om de hoek, worden zij gestimuleerd in een actieve en gezonde leefstijl²³.

²⁰ Bron: www.nationaalkompas.nl

²¹ Bron: Gezondheidsmonitor Volwassenen (GGD), 2012)

²² Bron: Lokaal rapport Regionale Volksgezondheid Toekomstverkenning Zeeland, 2012

²³ Bron: www.sportindebuurt.nl

Sportverenigingen staan onder druk

We hebben het druk; werk, gezin en het huishouden nemen steeds meer tijd in beslag. In combinatie met de individualisering zijn steeds minder mensen betrokken bij een vereniging of organisatie, zowel als lid als ook als vrijwilliger. Diegenen die zich wel aansluiten bij een vereniging, stellen zich steeds meer op als kritische consument, die alleen een uurtje wil sporten. Voor het vrijwilligerswerk voelen zij zich niet geroepen. En dat terwijl er de laatste jaren steeds meer wordt verwacht van bijvoorbeeld sportverenigingen; het organiseren van trainingen en wedstrijden, voldoen aan de toenemende wetten en regels en het vervullen van een maatschappelijke rol in het dorp. Het is voor sportverenigingen steeds moeilijker om aan deze verwachtingen te kunnen voldoen. Ten eerste kunnen ze steeds minder een beroep doen op vrijwilligers en ten tweede vergen verschillende taken een toenemende mate van deskundigheid. Door het teruglopende ledenaantal hebben sportverenigingen het ook financieel moeilijk.

Sommige verenigingen, ook in Borsele, zoeken samenwerking om op die manier het hoofd boven water te kunnen houden. Dat is van belang, omdat sportverenigingen een belangrijke rol spelen in de leefbaarheid in een dorp. Deze rol wordt alleen maar groter door de veranderingen in de zorg en ondersteuning, zoals hierboven vermeld.

Opkomst nieuwe sporten

De veranderende maatschappij zorgt ervoor dat sport en bewegen steeds vaker buiten haar kaders treedt. Nieuwe sporten worden geïntroduceerd en winnen snel aan populariteit. Flexibiliteit is daarbij een belangrijk kenmerk. Nieuwe sporten worden ook vaak buiten in de omgeving beoefend, zoals trailrun, crossfit, bootcamp, streetball. Het zijn sporten die gedaan kunnen worden op een moment dat het uitkomt, alleen of in klein verband.

Men hoeft niet lid te zijn van een sportvereniging/sportorganisatie.

Bootcamp is één van de nieuwe, populaire sporten.

HOOFDSTUK 4 DE TUSSENSTAND

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt, aan de hand van verschillende onderwerpen, een beeld geschetst van de stand van zaken op het gebied van sport en bewegen in de gemeente Borsele.

4.2 Beweegnorm

Uit onderzoek blijkt dat de helft (50%) van de volwassenen (18+) in Borsele voldoet aan de beweegnorm. Dat betekent dus dat de andere helft (50%) niet aan de beweegnorm voldoet.

Van de groep 19-64 jarigen voldoet 34% niet aan de beweegnorm, van de 65-plussers voldoet 32% niet aan deze norm. Dit percentage is bijna het hoogste van Zeeland.²⁴

Van de 5-jarigen bewoog in 2013 ruim 47% minimaal één uur per dag (wijkt af van NNGB). Bij de 10-jarigen was dat in hetzelfde jaar ruim 54%²⁵.

4.3 Overgewicht

Veel inwoners van Borsele kampen met overgewicht of zelfs zeer ernstig overgewicht (obesitas). In 2013 kampte maar liefst 11% van de kinderen van vijf jaar met overgewicht. Onder de wat oudere kinderen lag dit percentage iets lager. Van de inwoners van Borsele in de leeftijd van 19-64 jaar kampte echter maar liefst 40% met overgewicht of obesitas.

Onder 65-plussers ligt dat percentage nog hoger; maar liefst 62% van hen weegt (veel) teveel. In slechts twee gemeenten in Zeeland ligt het percentage onder 65-plussers hoger²⁶.

Overigens vormt niet alleen overgewicht een gevaar voor de gezondheid; ook ondergewicht kan negatieve effecten hebben. Vandaar dat in de lokale paragraaf van het gezondheidsbeleid wordt gesproken over *'gezond gewicht'*.

4.4 Sportverenigingen

Binnen de gemeente Borsele kunnen allerhande sporten beoefend worden in verenigingsverband; van handboogschieten tot gymnastiek, van voetbal tot dammen en van tennis tot jeu de boules. Er is voor ieder wel wat wils. In totaal telt de gemeente ruim honderd sportverenigingen, verdeeld over alle vijftien kernen. De sportverenigingen spelen een belangrijke maatschappelijke rol in een dorp. Deze rol wordt steeds groter, met name door de veranderingen in de zorg en ondersteuning (zie hoofdstuk 3).

4.5 Lidmaatschap sportverenigingen

Kijkend naar het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging, blijkt dit aantal naarmate de leeftijd vordert af te nemen. In 2013 was 70% van de 10-jarigen in Borsele lid van een sportvereniging. In Zeeland ligt dat percentage op 73%. Landelijk gezien is 82% van de 5-11 jarigen lid van een sportvereniging en/of commerciële sportaanbieder. Er zijn verhoudingsgewijs minder Zeeuwse kinderen lid van een sportvereniging of sportclub²⁷. Factoren die een rol spelen bij het lidmaatschap van een sportvereniging zijn sportende ouders, woonplaats en geloof.

Van de 15-jarigen is 57% lid van een sportvereniging. Onder de inwoners van 16 jaar en ouder blijkt 28% lid te zijn van een sportvereniging. Dit percentage (28%) is hetzelfde in de leeftijd 19-64 jarigen. Van de 65-plussers is nog 16% lid van een sportvereniging. Dit percentage is bijna het laagste van Zeeland²⁸.

²⁴ Bron: Gezondheidsmonitor GGD Zeeland (2013)

²⁵ Bron: GGD Zeeland

²⁶ Bron: Gezondheidsmonitor GGD Zeeland (2013)

²⁷ Bron: Sportersmonitor 2012 NOC*NSF

²⁸ Bron: Gezondheidsmonitor GGD en kennisplein SportZeeland

4.6 Samenwerking

Steeds meer sportverenigingen in de gemeente Borsele besluiten - al dan niet noodgedwongen - samen te gaan werken. Bij sommige verenigingen beperkt deze samenwerking zich tot de jeugd (gezamenlijke deelname competitie), bij andere sportverenigingen is er sprake van samenwerking op alle fronten of zelfs van een fusie.

De gemeente juicht deze samenwerking toe. Samen sta je immers sterker. De gemeente zal samenwerking tussen sportverenigingen echter nooit opleggen. Het initiatief om samen te gaan werken dient altijd te komen van de sportverenigingen zelf.

De gemeente Borsele juicht samenwerking tussen sportverenigingen toe. Het initiatief tot samenwerken dient echter vanuit de verenigingen zelf te komen; de gemeente legt deze samenwerking niet op.

4.7 Andere sportaanbieders

Naast sportverenigingen, zijn er in de gemeente Borsele ook andere - veelal commerciële - organisaties die sport en bewegen aanbieden, zoals fitnesscentra, fysiotherapeuten (onder andere medische fitness) en zorginstellingen (onder andere Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO)). Ook Sportfondsen Borsele, die sporthal De Zwake in 's-Gravenpolder, Sporthal De Stenge en Zwembad Stelleplas in Heinkenszand exploiteert, biedt verschillende vormen van sport en bewegen voor diverse doelgroepen aan (onder andere ouder- en peutergym, zaalvoetbalcompetitie, en diplomazwemmen, snorkelen en duiken).

4.8 Meest beoefende vormen van sport en bewegen

Evenals in de rest van Zeeland, zijn de individuele sporten het populairst in Borsele. Er wordt vooral veel gewandeld (22%), gevolgd door wielrennen/tourfietsen (19%), fitness (17%), zwemmen (15%) en hardlopen/joggen/trimmen (14%)²⁹.

4.9 Waarom sporten?

De inwoners van Borsele (16+) sporten vooral vanwege gezondheid/lichaamsbeweging (72%), om lekker buiten te zijn (46%), voor de opbouw van conditie, kracht, lenigheid (45%), omdat het leuk is (34%) en omdat het als uitlaatklep dient voor het dagelijks leven/ontspanning (30%)³⁰.

4.10 Waarom niet sporten?

Tijdgebrek wordt het vaakst genoemd als belemmering om te sporten; maar liefst 37% van de inwoners van Borsele (16+) sport of beweegt minder dan hij/zij zou willen vanwege drukte door werk, studie en/of gezin. Ook lichamelijke problemen/ziekte (18%) en tijdgebrek door andere activiteiten vormen een belemmering voor de inwoners van Borsele om meer te sporten en te bewegen. Daarnaast geeft 11% aan sporten/bewegen niet leuk te vinden en één op de tien (10%) vindt sporten te duur³¹.

²⁹ Bron: Zeeuwse SportMonitor 2013, SportZeeland

³⁰ Bron: Zeeuwse SportMonitor 2013, SportZeeland

³¹ Bron: Zeeuwse SportMonitor 2013, SportZeeland

4.11 Sportaccommodaties

De gemeente Borsele heeft veel sportaccommodaties; in elke kern zijn wel één of meerdere voorzieningen om te sporten en bewegen. Het betreft hier zowel buitensportaccommodaties (met name voetbal-, tennis- en handboogsportaccommodaties), als ook binnensport-accommodaties (met name sporthallen en gymzalen).

Ondanks het feit dat Borsele veel sportaccommodaties heeft, sporten veel inwoners in Goes. Van de ondervraagden (16+) geeft 29% aan meestal sportvoorzieningen in deze stad te bezoeken. Daarnaast wordt veel gebruik gemaakt van de sportaccommodaties in Heinkenszand (23%). Opvallend is dat slechts 6% aangeeft sportvoorzieningen in 's-Gravenpolder te bezoeken, terwijl daar toch een grote sporthal (De Zwake) en diverse buitensportaccommodaties aanwezig zijn. De inwoners van Borsele zijn tevreden over de sportaccommodaties; 80% beoordeelt de sportvoorzieningen met het cijfer 6 of hoger.

De helft van de inwoners (50%) is van mening dat er voldoende sportvoorzieningen in Borsele aanwezig zijn.

Opvallend is dat niemand deze sportvoorzieningen bezoekt met het openbaar vervoer. Bijna de helft (46%) pakt hiervoor de fiets, de andere helft (45%) de auto³².

4.12 Sportieve recreatie

Borsele is een uitgestrekte gemeente, die volop mogelijkheden biedt voor 'sportieve recreatie'. Vooral op het gebied van wandelen en fietsen zijn er veel mogelijkheden.

Het huidige netwerk van het Fiets Knooppunten Systeem (FIKS) wordt op korte termijn uitgebreid, zodat er nog meer verschillende routes gereden kunnen worden. Tevens zijn er ook diverse wandelknooppuntenroutes, die onderdeel uitmaken van het Wandelnetwerk Zeeland.

Daarnaast biedt Borsele, door haar ligging aan de Westerschelde, ook mogelijkheden voor watersport, zoals bijvoorbeeld kitesurfen.

4.13 Vrijwilligerswerk

Bijna een kwart (22%) van de inwoners (16+) verricht vrijwilligerswerk voor één of meerdere sportverenigingen. Zowel mannen (50%) als vrouwen (50%) zetten zich belangeloos in voor de sportverenigingen in Borsele.

Kijkend naar de leeftijd van de vrijwilligers, blijkt dat 20% van de jong volwassenen (15-29 jaar) en 50% van de inwoners in de zogenoemde consolidatie en spitsuurfase (30-59 jaar) vrijwilligerswerk voor sportverenigingen verrichten. Daarnaast zijn ook de actieve ouderen (60-80 jaar) als vrijwilliger betrokken bij de sportclub³³.

³² Bron: Zeeuwse SportMonitor 2013, SportZeeland

³³ Bron: Zeeuwse SportMonitor 2013, SportZeeland

4.14 Bewegingsonderwijs

Door de afname van het aantal kinderen, is het aantal basisscholen in de gemeente Borsele de laatste jaren afgenomen. Waren er tot een paar jaar geleden nog 21 basisscholen, op dit moment zijn er nog zeventien.

Geen van deze basisscholen heeft een vakleerkracht bewegingsonderwijs (ALO) in dienst.

De gymlessen worden op de meeste scholen gegeven door de groepsleerkrachten die daartoe bevoegd zijn.

Sinds de komst van de Stimuleringsregeling Breedtesportimpuls (BSI) krijgen de basisscholen in Borsele structureel ondersteuning bij het geven van de lessen bewegingsonderwijs. De coördinator sport en bewegen helpt bijvoorbeeld bij het implementeren van bepaalde methodes en het geven van voorbeeldlessen.

Om deze ondersteuning te krijgen, moeten de scholen echter wel aan bepaalde voorwaarden voldoen. De coördinator geeft onder andere voorbeeldlessen en helpt bij het maken van een jaarplanning. Het doel hiervan is de kwaliteit van het bewegingsonderwijs (nog verder) te verbeteren. Deze ondersteuning wordt door de scholen bijzonder op prijs gesteld.

De laatste tijd is er landelijk veel te doen rondom het aantal verplichte uren gymles op school. Het advies is dat leerlingen minimaal twee, maar bij voorkeur drie lessen per week gym op school krijgen. Het betreft dan een effectieve gymtijd van 90 minuten per groep per week.

Kijkend naar de scholen in de gemeente Borsele, voldoen de meeste scholen hier niet aan.

De helft van de scholen komt op een effectieve gymtijd van 50 tot 65 minuten per groep per week.

De overige scholen geven 65 tot 90 minuten gym per groep per week.

De coördinator sport en bewegen probeert de scholen tips en adviezen te geven om de effectieve gymtijd te verhogen, bijvoorbeeld door de materialen voor de gymles vooraf klaar te (laten) zetten en/of door de gymroosters van de verschillende groepen op elkaar te laten aansluiten. Op diverse scholen is hierdoor de effectieve gymtijd de afgelopen tijd reeds verhoogd. Feit is echter dat de effectiviteit nog verder verhoogd zou kunnen/moeten worden.

De meeste basisscholen in Borsele voldoen niet aan de norm van twee lessen per week gym...

Om de ondersteuning zo goed mogelijk af te stemmen op de verschillende wensen en behoeften van de scholen, heeft de coördinator sport en bewegen in 2014 een nulmeting uitgevoerd. Op basis van deze nulmeting is een plan opgesteld voor de ondersteuning van de basisscholen. In het kort gezegd komt het erop neer dat scholen gedurende een periode van ongeveer drie maanden intensief ondersteund worden.

Na afloop van de ondersteuning ontvangen de scholen een rapport met daarin tips, adviezen en aandachtspunten voor de lessen bewegingsonderwijs. Na twee jaar wordt een nieuwe meting uitgevoerd, zodat bekeken kan worden of de kwaliteit en de effectiviteit van de lessen bewegingsonderwijs daadwerkelijk is verbeterd.

4.15 Borsele Beweegt

Het breedtesportproject Borsele Beweegt had een looptijd van 2002 t/m 2007. Gedurende deze periode zijn tal van projecten en activiteiten georganiseerd voor verschillende doelgroepen uit naam van 'Borsele Beweegt'. Ook na afloop van het breedtesportproject zijn wij deze naam blijven gebruiken. Dit heeft er voor gezorgd dat de naam 'Borsele Beweegt' inmiddels een begrip is geworden in de gemeente Borsele.

Borsele Beweegt is inmiddels een begrip geworden in de gemeente Borsele.

4.16 Activiteiten en evenementen

Binnen de gemeente Borsele worden tal van activiteiten en evenementen georganiseerd. Het betreft hier enerzijds grootschalige (meerdaagse) evenementen, zoals bijvoorbeeld de Omloop van Borsele (wielersport), Jumpin' de Weel (paardensport) en de Borsele Sloepoort Cup (voetbal), die Borsele op een positieve manier in de kijker zetten. Deze evenementen worden georganiseerd door een grote groep enthousiaste en bekwame vrijwilligers.

In het verleden konden deze evenementen rekenen op financiële ondersteuning vanuit de gemeente. Als gevolg van bezuinigingen is dat sinds een aantal jaar niet meer het geval. Anderzijds worden ook uiteenlopende kleinschalige(re) sportieve evenementen en activiteiten georganiseerd; van (school)jeugdtoernooien tot hardloopwedstrijden en van Dikke Bandenraces tot Koningsspelen.

Ook deze evenementen en activiteiten worden georganiseerd door mensen die zich met ziel en zaligheid inzetten om de dorpen leefbaar te houden en iets leuks te organiseren voor verschillende doelgroepen. Deze evenementen en activiteiten worden ook veelal georganiseerd zonder een financiële bijdrage van de gemeente Borsele.

Daarnaast worden gedurende het gehele jaar ook evenementen, activiteiten en projecten georganiseerd vanuit Borsele Beweegt (zie boven). Te denken valt hierbij aan het Kampioentjesfeest, vakantie-activiteiten, Schoolsport Olympiade, Zwemspeldagen, Elke Stap Telt (wandelpoject), activiteiten in de beweegtuin en naschoolse activiteiten (in samenwerking met Borsele Na Schooltijd (BONS)).

Beeld van een sportieve activiteit tijdens de herfstvakantie.

1^e HELFT

HOOFDSTUK 5 AMBITIES

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staan de ambities van de gemeente Borsele op het gebied van sport en bewegen centraal. Eerst worden de missie en visie geformuleerd, gevolgd door de doelstellingen en de doelgroepen.

5.2 Missie

Op basis van de informatie in voorgaande hoofdstukken, is de missie van de gemeente Borsele op het gebied van sport en bewegen als volgt geformuleerd:

“Wij stimuleren sport en bewegen om een gezonde en actieve leefstijl van iedere inwoner te bevorderen”.

5.3 Visie

De visie van de gemeente Borsele op het gebied van sport en bewegen is als volgt geformuleerd:

“Wij vinden sport en bewegen waardevol als doel op zich, omdat mensen er plezier aan beleven en zich optimaal sportief kunnen ontwikkelen. Wij zien sport en bewegen echter ook als middel om andere doelen te bereiken. Immers, sport en bewegen:

- bevordert de participatie van en sociale relatie tussen mensen;***
- leert mensen omgaan met waarden en normen;***
- biedt ontplooiingsmogelijkheden;***
- draagt bij aan een gezonde en actieve leefstijl.”***

5.4 Doelstellingen

Op basis van bovengenoemde missie en visie, hebben wij onderstaande doelstellingen geformuleerd:

- *Een toename van het aantal inwoners met een gezonde en actieve leefstijl.*
- *Een toename van het aantal inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB).*
- *Een toename van het aantal inwoners met een gezond gewicht.*

5.5 (Doel)groepen

Tijdens de kaderstellende raadsvergadering is gediscussieerd over de doelgroepen waarop het beleid op het gebied van sport en bewegen zich zou moeten richten. Tijdens de sessie ‘De opstelling bepalen’ werden veel uiteenlopende doelgroepen genoemd. Van jeugd tot jongeren, van de ‘middengroep’ (24-55 jarigen) tot senioren, van chronisch zieken tot economisch zwakkeren en van sportverenigingen tot het bewegingsonderwijs; iedereen verdiende volgens de aanwezigen wel een ‘basisplaats’. Dezelfde mening kwam naar voren tijdens de interactieve avond sport op 28 januari 2015. Naar aanleiding van deze bijeenkomsten is daarom besloten het nieuwe beleid op het gebied van sport en bewegen te richten op álle inwoners van de gemeente Borsele. Uiteraard hebben sommige doelgroepen hierbij wat meer sturing en ondersteuning nodig.

Het beleid richt zich op onderstaande (doel)groepen:

- Jeugd 0 tot 4 jaar
- Jeugd 4 t/m 12 jaar
- Jongeren 13 t/m 23 jaar
- 24 t/m 55 jaar (de zogenoemde 'middengroep')
- 55-plussers
- Sportverenigingen

5.6 Speerpunten

Op basis van de voorgaande hoofdstukken, worden in deze paragraaf de speerpunten van het nieuwe beleid benoemd en nader uitgewerkt. Met deze speerpunten wordt getracht bovengenoemde doelstellingen te realiseren.

De speerpunten van het nieuwe beleid zijn, in willekeurige volgorde:

- Sport en bewegen tijdens schooltijd
- Sport en bewegen buiten schooltijd
- Sport- en beweegstimulering (doel)groepen
- Ondersteuning sportverenigingen en hun vrijwilligers
- Sport, bewegen en gezondheid
- Sportieve recreatie
- Ruimte voor sport en bewegen
- Activiteiten en evenementen
- Voorlichting en communicatie

Deze speerpunten worden hieronder nader uitgewerkt. Sommige speerpunten zijn weer onderverdeeld in zogenoemde pijlers.

5.6.1 Speerpunt 'Sport en bewegen tijdens schooltijd'

Inleiding

De leeftijdsgroep van 4 t/m 12 jaar is cruciaal om kinderen tot sport en bewegen aan te zetten. Als kinderen op deze leeftijd enthousiast gemaakt kunnen worden, dan is de kans groot dat zij hun leven lang zullen blijven sporten en bewegen. De school speelt hierin een belangrijke rol. Het is immers de plek waar kinderen na thuis de meeste tijd doorbrengen. Maar de verantwoordelijkheid ligt uiteraard ook bij de ouders.

Bij dit speerpunt zetten we niet alleen in op het bewegingsonderwijs, maar ook op het signaleren van motorische achterstanden, aandacht voor gezonde voeding, weerbaarheid en de speelpleinmethode. Deze zogenoemde pijlers zijn hieronder nader uitgewerkt.

➤ **Pijler: Bewegingsonderwijs**

Inleiding

Zoals hierboven aangegeven, speelt de school een belangrijke rol bij het enthousiast maken van kinderen voor sport en bewegen. Daarom is het van belang dat de kwaliteit van het bewegingsonderwijs goed is. Bij goed bewegingsonderwijs kan elke leerling zich op zijn eigen niveau ontwikkelen in een sociaal, veilig, boeiend en uitdagend beweegklimaat.

Een positieve en brede ervaring met bewegen tijdens de schoolperiode is van groot belang voor blijvende deelname aan sport en bewegen op latere leeftijd. Jong geleerd is oud gedaan!

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Op de basisscholen in de gemeente Borsele zijn geen vakleerkrachten actief, maar wel twee leraarondersteuners. De gymlessen worden voornamelijk gegeven door bevoegde groepsleerkrachten. Het komt steeds vaker voor dat Borselse scholen één keer per week een dubbele gymles geven in plaats van twee enkele lessen van 45 minuten per week. Dit gaat in tegen de landelijke behoefte om het aantal gymlessen uit te breiden van twee naar drie keer per week.

De gymlessen worden vooral gegeven in kleine gymzalen of grote sporthallen. Hier wijken de afmetingen en materialen af van de norm, waardoor aanpassingen in de lesmethode noodzakelijk zijn. De coördinator sport en bewegen helpt de betreffende scholen hierbij.

Sinds september 2014 krijgen drie scholen gedurende een periode van drie tot vier maanden ondersteuning bij het geven van de gymlessen. Tot die tijd kregen alle zeventien scholen tegelijk ondersteuning. De ervaringen met en resultaten van deze nieuwe aanpak zijn tot op heden (voorjaar 2015) zeer positief, zowel bij de scholen als ook bij de coördinator sport en bewegen.

Wat willen we bereiken?

- Alle zeventien basisscholen werken in 2019 met een jaarplanning voor het bewegingsonderwijs. Deze jaarplanning komt overeen met de kerndoelen bewegingsonderwijs en is uitvoerbaar, motiverend en ondersteunend voor de leerkrachten.
- Alle zeventien basisscholen hebben in 2019 een efficiënt gymrooster.
- Alle zeventien basisscholen zijn zich in 2019 bewust van het feit dat 2 x 45 minuten effectieve lestijd bewegingsonderwijs de norm is.

Wat gaan we hiervoor doen?

- De inzet van de coördinator sport en bewegen op het gebied van het bewegingsonderwijs wordt gecontinueerd.
- Het gebruik van de digitale versie methode bewegingsonderwijs wordt gecontinueerd.
- T/m 2019 krijgen drie scholen tegelijk gedurende een periode van drie tot vier maanden ondersteuning bij het geven van de gymlessen. Op die manier komen scholen om de twee jaar aan de beurt. Deze ondersteuning houdt in dat de coördinator sport en bewegen gedurende deze maanden vaak aanwezig is op de momenten dat er gymlessen worden gegeven. De coördinator geeft voorbeeldlessen en helpt de school bij het opstellen van een doordachte jaarplanning. Op die manier helpt hij de leerkrachten op weg om zelfstandig kwalitatief goede lessen bewegingsonderwijs te kunnen verzorgen.
- Na twee jaar wordt een evaluatie met/op de betreffende scholen uitgevoerd, om te zien of de interventies daadwerkelijk hebben geleid tot een verbetering van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Basisscholen

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Om de scholen op bovengenoemde wijze te ondersteunen, zijn onderstaande zaken en financiële middelen nodig:

Structureel:

• Digitale versie methode bewegingsonderwijs voor gemeente	€ 50,-
• Digitale versie methode bewegingsonderwijs voor scholen (gebaseerd op cofinanciering; 50% scholen, 50% gemeente)	€ 250,-
• Aanschaf/vervanging klein materiaal	€ 250,-
Totaal	€ 550,-

Klaar voor de gymles...

➤ **Pijler: Signaleren van motorische achterstanden**

Inleiding

De motoriek speelt een zeer belangrijke rol in de ontwikkeling van baby's en jonge kinderen. Het kind heeft op alle vlakken van de ontwikkeling motoriek nodig. Om de wereld om je heen te kunnen ontdekken moet je je kunnen bewegen, je moet dingen kunnen pakken en kunnen vasthouden, je moet je kunnen gaan verplaatsen en kunnen aftasten. Maar ook de ontwikkeling van spraak en het uiten van emoties vraagt om motoriek. Problemen met de motoriek hebben dan ook een grote invloed op de ontwikkeling van het kind.

Maar problemen met de motoriek zijn vaak niet zo duidelijk te zien. Hierdoor kunnen er te hoge eisen aan een kind gesteld worden en kan het idee ontstaan dat het kind niet wil of lui is. Dit zorgt er voor dat het kind, naast de ervaring dat motorische taken niet lukken, ook nog de negatieve ervaring opdoet voor lui of onwillig aangezien te worden. Het kind gaat hierdoor situaties waarin het de motoriek moet gebruiken vermijden, het kind krijgt steeds meer tegenzin met betrekking tot bewegen en kan een zeer negatief zelfbeeld ontwikkelen.

En door het vermijden van motorische situaties krijgt het kind een nog grote achterstand in de motorische ontwikkeling. Het kind heeft moeite met taken die om motoriek vragen en dit leidt vaak tot traag werken. Vaak zien we ook dat deze kinderen niet goed weten met welke motoriek ze moeten reageren op een situatie. Soms is er ook sprake van concentratieproblemen³⁴. Kortom: het is van belang motorische achterstanden zo vroeg mogelijk te signaleren.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Borsele Beweegt ziet de noodzaak in van het signaleren van motorische achterstanden.

In de eerste plaats moet erkend worden dat goed bewegingsonderwijs motorische achterstanden beperkt. Daarnaast is het belangrijk dat de scholen vroegtijdig en duidelijk in beeld hebben welke kinderen een motorische achterstand hebben. Om deze motorische achterstand vervolgens te verminderen heeft het kind extra aandacht nodig.

Enkele leerlingen per school hebben een zeer zwakke motoriek. Ze zijn vaak al bekend en krijgen hiervoor hulp. Er is echter ook een gedeelte wat zwak beweegt. Zorgwekkend is dat de meeste van deze achterstanden onopgemerkt blijven. En dat terwijl deze achterstanden bij tijdig signaleren vaak vrij eenvoudig verminderd of opgelost kunnen worden.

Borsele Beweegt heeft in samenwerking met de dienst ambulante begeleiding De Korre en Mytylschool Roosendaal een eenvoudige motorische screening ontwikkeld. Bestaande methoden waren vaak niet uitvoerbaar of waren te uitgebreid. Bij deze screening neemt een school jaarlijks een test af bij alle leerlingen van groep 2, 3 en 5. Achterstanden worden hierdoor gesignaleerd en deze kinderen worden via een beslisboom naar de juiste instantie doorverwezen.

Inmiddels werken zes van de zeventien scholen met de screening van Borsele Beweegt.

³⁴ Bron: www.opvoedadvies.nl, drs. Tamar de Vos – van der Hoeven

Wat willen we bereiken?

- Minimaal de helft van de Borselse basisscholen voert in 2019 beleid om jaarlijks alle leerlingen van minimaal groep 2 en 3 te testen op motorische achterstanden via de screening van Borsele Beweegt of een vergelijkbare screening.
- In 2019 werken we op dit gebied samen met andere organisaties, zoals huisartsen, fysiotherapeuten, GGD/schoolarts, diëtisten, etc.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Alle scholen op de hoogte brengen van het belang van een goede screening.
- Alle scholen informeren over de mogelijkheden en eventuele kosten van een goede screening.
- Scholen ondersteunen bij het uitvoeren van een screening.
- De mogelijkheden onderzoeken om op dit gebied samen te werken met andere organisaties, onder andere in de eerstelijns zorg.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Basisscholen
- Dienst ambulante begeleiding De Korre
- Mytyschool Roosendaal
- Huisartsen
- Fysiotherapeuten
- GGD/schoolarts
- Diëtisten

Wat hebben we hiervoor nodig (€)?

Voor het uitvoeren en uitbreiden van de screening hebben we geen (extra) financiële middelen nodig. De kosten voor de screening komen voor rekening van de scholen zelf.

De ondersteuning van de scholen bij het uitvoeren van een screening kan plaatsvinden in de reguliere werktijden van de coördinator sport en bewegen.

➤ **Pijler: Aandacht voor gezonde voeding**

Inleiding

Naast sport en bewegen, is het ook van belang dat de basisschooljeugd en hun ouders op de hoogte zijn van het belang van gezonde voeding.

In het kader van het BOS-project De Gezonde Brede School Borsele (zie hoofdstuk 2), hebben diverse basisscholen in Borsele aan beide onderwerpen uitgebreid aandacht besteed. Er zijn onder andere veel positieve ervaringen opgedaan met het kennismaken en eten van verschillende groenten en fruit in de klas. Op school blijkt de drempel lager te zijn dan thuis om nieuwe soorten te proeven. Deze aandacht voor gezonde voeding willen wij ook de komende jaren stimuleren, met name ook in het kader van de preventie van overgewicht.

Een manier om dit te stimuleren is De Gezonde School-aanpak. Deze aanpak is gebaseerd op vijf kernpunten en werkt op een structurele en samenhangende manier aan de gezondheid van leerlingen en het onderwijsteam. De aanpak gaat uit van wat de school al doet, versterkt wat er al gebeurt en sluit aan bij wensen en behoeften van de school.

Deze aanpak gaat inhoudelijk in op verschillende onderwerpen en thema's. Onder andere 'gezonde voeding' en 'sport en bewegen' zijn thema's die in de aanpak aan bod komen. Maar ook 'roken en alcohol', 'sociaal-emotionele ontwikkeling' en 'relaties en seksualiteit' kunnen als thema's gekozen worden. Het is in deze aanpak overigens niet de intentie dat scholen aan alle onderdelen moeten voldoen, dit hangt af van de wensen en behoeften van de school.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Sommige scholen besteden reeds (structureel) aandacht aan gezondheid, andere scholen doen dat niet of in mindere mate. Onlangs hebben acht basisscholen uit de gemeente Borsele een subsidieaanvraag ingediend bij het Rijk om in aanmerking te komen voor ondersteuning bij het structureel aandacht besteden aan gezondheid op school middels De Gezonde School-aanpak. Helaas is geen enkele aanvraag gehonoreerd. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat er meer aanvragen waren ingediend dan er budget beschikbaar is.

Omdat we aandacht voor gezonde voeding op scholen belangrijk vinden, wordt momenteel bekeken of voor deze scholen toch een opstartbudget beschikbaar gesteld kan worden om aan de slag te gaan met De Gezonde School-aanpak.

Wat willen we bereiken?

- In 2019 besteden alle zeventien basisscholen in de gemeente Borsele structureel aandacht aan gezonde voeding en maakt dit onderdeel uit van hun schoolbeleid. Dit kan middels De Gezonde School Methode, maar ook middels een andere methode (zoals bijvoorbeeld Schoolgruiten en/of Smaaklessen).

Wat gaan we hiervoor doen?

- Vóór 1 juli 2016 Inzicht krijgen in wat basisscholen in de gemeente Borsele op dit moment doen op het gebied van gezonde voeding.
- Scholen via verschillende (media) kanalen informeren over het belang van structurele aandacht voor gezonde voeding.
- Scholen enthousiasmeren om structureel aandacht te gaan besteden aan gezonde voeding, hetzij via de Gezonde School Methode, hetzij via een andere methode.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Basisscholen
- SportZeeland
- GGD

Wat hebben we hiervoor nodig?

Voor het uitvoeren van bovengenoemde acties wordt momenteel bekeken of hiervoor een opstartbudget beschikbaar gesteld kan worden aan de scholen. De hoogte van dit bedrag is nog niet bekend. Het betreft hier in ieder geval een eenmalige bijdrage.

Incidenteel:

Nog nader te bepalen opstartbudget Gezonde School Methode

€ pm

➤ **Pijler: Weerbaarheid**

Inleiding

Hoewel pesten van alle tijden is, verandert de manier van pesten wel. (Sociale) media spelen hierin vandaag de dag een grote rol. Sowieso vraagt de maatschappij van tegenwoordig om een zekere mate van weerbaarheid.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Veel basisscholen in de gemeente Borsele bieden hun leerlingen weerbaarheidslessen aan. Eerst deden zij dat in het kader van het BOS-project (zie hoofdstuk 2) vandaag de dag worden de weerbaarheidslessen veelal verzorgd in het kader van de Brede Impulsregeling (zie hoofdstuk 2). De scholen nemen de kosten voor deze lessen grotendeels voor hun rekening. De gemeente betaalt veelal slechts een klein gedeelte van deze kosten, gefinancierd uit de Brede Impulsregeling.

Wat willen we bereiken?

- In 2019 besteden alle zeventien basisscholen in de gemeente Borsele structureel aandacht aan weerbaarheid en maakt dit onderdeel uit van hun schoolbeleid. Dit kan middels verschillende (gecombineerde) methoden, zoals bijvoorbeeld De Gezonde School.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Vóór 1 juli 2016 inzicht krijgen in wat basisscholen in de gemeente Borsele op dit moment doen op het gebied van weerbaarheid.
- Scholen via verschillende (media) kanalen informeren over het belang van structurele aandacht voor weerbaarheid.
- Scholen enthousiasmeren om structureel aandacht te gaan besteden aan weerbaarheid.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Basisscholen
- Aanbieders van weerbaarheidsprogramma's

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Voor het uitvoeren van deze pijler zijn onderstaande financiële middelen nodig.

Structureel:

Bijdrage weerbaarheid uit budget Brede Impulsregeling	€ 1.800,-
Bijdrage weerbaarheid	€ 200,-
Totaal	€ 2.000,-

➤ Pijler: Speelpleinmethode

Inleiding

Het is belangrijk dat kinderen ook naast de gymlessen op school nog sporten en bewegen, onder andere om te voldoen aan de beweegnorm. Maar daarnaast is het ook belangrijk om tussen de lessen door even de energie kwijt te kunnen, door lekker samen te spelen op het schoolplein.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Borsele Beweegt heeft een methode ontwikkeld waarmee leerlingen gemotiveerd en uitgedaagd worden om ook op het schoolplein meer en beter te bewegen. Daarnaast staan bij deze methode ook het plezier in bewegen, het hebben van een positieve uitlaatklep, oefenen in de sociale omgang en het stimuleren van creativiteit centraal.

Op dit moment maken tien basisscholen in de gemeente Borsele gebruik van deze speelpleinmethode. Deze scholen worden hierbij vraaggericht ondersteund door de coördinator sport en bewegen. Het maken van een jaarrooster, het beschikbaar stellen van leskaarten en het geven van een introductie op het plein zijn hier voorbeelden van.

Er zijn ook scholen die gebruik maken van een andere methode, waarbij hun leerlingen vóór schooltijd en tijdens de pauzes sportief worden uitgedaagd.

Wat willen we bereiken?

- In 2019 maken minimaal twaalf basisscholen gebruik van de speelpleinmethode of een vergelijkbare methode.
- In 2019 is de speelpleinmethode eenvoudiger digitaal beschikbaar.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Alle basisscholen informeren over de speelpleinmethode.
- Alle basisscholen enthousiasmeren om deel te nemen aan de speelpleinmethode.
- Geïnteresseerde nieuwe scholen extra ondersteuning bieden bij de introductie van de methode.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Basisscholen

Wat hebben we hiervoor nodig?

Voor het uitvoeren van deze pijler zijn onderstaande middelen nodig.

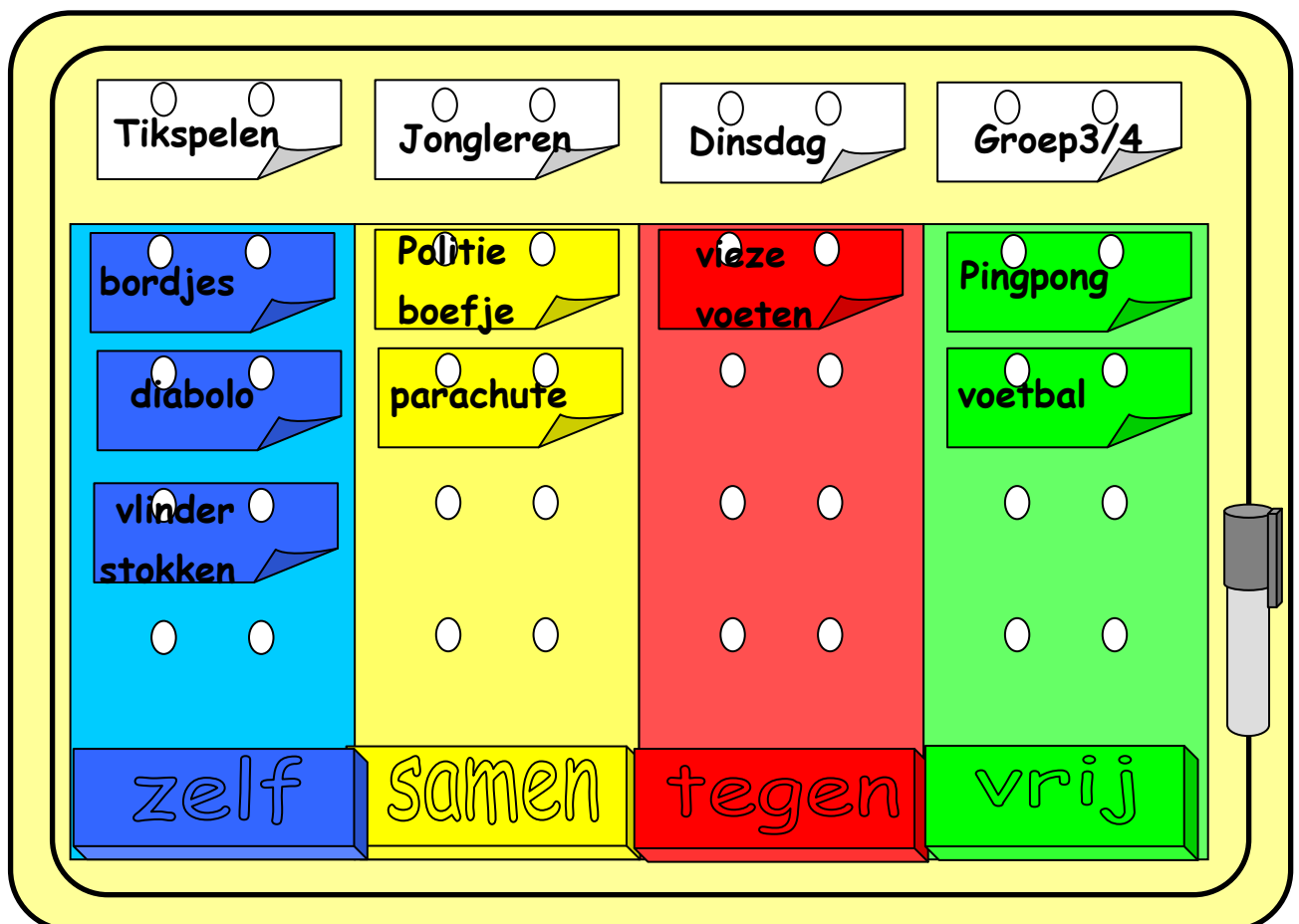
Structureel:

Aanvulling/vervanging materiaal uitleentassen

€ 500,-

Totaal

€ 500,-

Voorbeeld van een speelbord, behorend bij de Speelpleinmethode.

5.6.2 Speerpunt 'Sport en bewegen buiten schooltijd'

Inleiding

Om aan de beweegnorm te voldoen, is het van belang dat leerlingen ook buiten schooltijd voldoende sporten en bewegen. Enerzijds omdat een groot deel van de jeugd en jongeren te weinig beweegt, anderzijds omdat een aanzienlijk deel van de jeugd en jongeren kampt met overgewicht.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Sinds 2011 worden vanuit de gemeente Borsele laagdrempelige naschoolse activiteiten voor kinderen van 4 t/m 12 jaar georganiseerd, zowel op het gebied van sport en bewegen als ook op het gebied van kunst en cultuur. Vanaf 2012 gebeurt dit vanuit Borsele na Schooltijd, ofwel BONS. Het doel van deze activiteiten is om alle kinderen brede ontwikkelingsmogelijkheden te bieden, in samenwerking met bijvoorbeeld sportverenigingen, bibliotheek, kinderopvang, kunstenaars, etc. Sinds een aantal jaar werkt Borsele Beweegt nauw samen met BONS. Dit houdt in dat er gezamenlijke sportactiviteiten georganiseerd worden, dat activiteiten op elkaar afgestemd worden en dat er gezamenlijk promotie wordt gemaakt voor de activiteiten.

Wat willen we bereiken?

- Vanaf 2016 wordt de samenwerking met BONS gecontinueerd en uitgebreid.
- Vanaf 2016 worden de werkzaamheden en planning op het gebied van brede schoolactiviteiten en sport (nog) beter op elkaar afgestemd (intern), onder andere ook met betrekking tot (landelijke) projecten en activiteiten.
- Vanaf 2016 worden de vakantie-activiteiten gecontinueerd en uitgebreid, in samenwerking met BONS.
- Vanaf 2016 wordt het naschools sportaanbod (nog) beter afgestemd op de veranderende schooltijden (continu rooster), de wensen en behoeften van de kinderen, ouders en/of het dorp.
- Vanaf 2017 wordt er op het gebied van naschoolse activiteiten meer en nauwer samengewerkt met sportverenigingen/sportaanbieders.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Structureel intern overleg organiseren met (onder andere) medewerkers sport, brede school, gezondheid en onderwijs met als doel elkaar te informeren over relevante ontwikkelingen, projecten en activiteiten en zo de werkzaamheden en planning (beter) op elkaar af te stemmen.
- Gezamenlijke promotie van vakantie-activiteiten, via verschillende (social) media.
- Inzet van Verenigingsondersteuner om (nauwere) contacten te leggen en onderhouden met de sportverenigingen/sportaanbieders en hen motiveren zich actief in te zetten voor (naschoolse) projecten en activiteiten.
- Vrijwilligers van sportverenigingen een vaste vergoeding aanbieden voor hun inzet bij activiteiten en projecten.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Basisscholen
- BONS
- Sportverenigingen/sportaanbieders

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Voor het uitvoeren van dit speerpunt zijn onderstaande middelen nodig.

Structureel:

Sportieve vakantie-activiteiten	€ 2.500,-
Aanschaf materialen	€ 250,-
Vergoeding inzet sportverenigingen	€ 2.500,-
Totaal	€ 5.250

Borsele Beweegt werkt op het gebied van naschoolse activiteiten nauw samen met Borsele na Schooltijd (BONS)

5.6.3 Speerpunt 'Sport- en bewegstimulering (doel)groepen'

Inleiding

Zoals reeds gemeld in paragraaf 5.5, richt deze nota zich op verschillende (doel)groepen:

- Jeugd 0 tot 4 jaar
- Jeugd 4 t/m 12 jaar
- Jongeren 13 t/m 23 jaar
- 24 t/m 55 jaar (de zogenoemde 'middengroep')
- 55-plussers
- Sportverenigingen

Alle bovengenoemde doelgroepen, met uitzondering van de sportverenigingen, worden gestimuleerd om meer te gaan sporten en/of bewegen. Deze doelgroepen worden hieronder nader uitgewerkt. De sportverenigingen komen aan bod bij het speerpunt 'Ondersteuning sportverenigingen en hun vrijwilligers'.

➤ **Sport- en bewegstimulering jeugd 0 tot 4 jaar**

Inleiding

Bewegen is goed voor de motorische ontwikkeling van jonge kinderen. Een vroege kennismaking met sport en bewegen kan later zorgen voor een gezonde levensstijl en kan overgewicht tegengaan.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Op dit moment doet de gemeente Borsele nog niet zoveel om jeugd in de leeftijd 0 tot 4 jaar aan te zetten om te sporten/bewegen. Wel ontvangen ouders bij de aangifte van de geboorte van hun zoon of dochter een pakket met daarin onder andere een kaart met beweegtips voor jonge kinderen. Daarnaast wordt op de peutergroepen binnen de verschillende programma's ook aandacht besteed aan de motorische ontwikkeling.

Daarnaast zijn er diverse sportverenigingen en sportaanbieders die een speciaal aanbod voor peuters hebben.

Wat willen we bereiken?

- In 2019 zijn alle ouders/verzorgers van kinderen in de leeftijd 0-4 jaar in de gemeente Borsele op de hoogte van het belang van sport, bewegen en gezonde voeding.
- Kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar worden op een leuke en speelse manier enthousiast gemaakt om te gaan bewegen.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Ouders blijven bij de aangifte van de geboorte van hun zoon of dochter een kaart ontvangen met daarop beweegtips voor jonge kinderen.
- De mogelijkheden onderzoeken om ouders/verzorgers van kinderen in de leeftijd 0-4 jaar tijdens hun bezoeken aan het consultatiebureau te informeren/voor te lichten over het belang van sport, bewegen en gezonde voeding.
- De mogelijkheden onderzoeken om ouders/verzorgers van kinderen die naar het kinderdagverblijf en/of de peutergroep gaan te informeren/voor te lichten over het belang van sport, bewegen en gezonde voeding.
- De mogelijkheden onderzoeken om binnen de programma's van de peutergroepen extra aandacht te besteden aan bewegen van peuters.
- De mogelijkheden onderzoeken om de deskundigheid van de pedagogisch medewerkers van de peutergroepen op het gebied van bewegen te bevorderen.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- GGD
- Kibeo

Wat hebben we hiervoor nodig (€)?

Voor het uitvoeren van bovengenoemde acties zijn onderstaande middelen nodig:

Structureel:

Kaarten met beweegtips voor jonge kinderen	€ 250,-
Deskundigheidsbevordering pedagogisch medewerkers	€ 3.500,-
Totaal	€ 3.750,-

➤ **Sport- en bewegestimulering jeugd 4 t/m 12 jaar**

Inleiding

Zoals reeds gemeld, is de leeftijdsgroep van 4 t/m 12 jaar cruciaal om kinderen tot sport en bewegen aan te zetten. Als kinderen op deze leeftijd enthousiast gemaakt kunnen worden, dan is de kans groot dat zij hun leven lang zullen blijven sporten en bewegen. Sport en bewegen is niet alleen leuk; kinderen die sporten en bewegen voelen zich gezonder, fitter, sterker en leren spelenderwijs tal van vaardigheden. Daarnaast verlaagt sporten en bewegen het risico op het ontstaan van ziekten zoals diabetes, overgewicht en depressie³⁵.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Naast ondersteuning aan het bewegingsonderwijs en naschoolse activiteiten (BONS), organiseert de gemeente Borsele nog tal van sportieve activiteiten voor deze doelgroep, zowel tijdens als ook buiten schooltijd. Te denken valt hierbij aan de jaarlijkse Zwemspeldagen voor leerlingen van groep 5 en 6, de Schoolsport Olympiade voor leerlingen van groep 7 en 8 en vakantie-activiteiten voor kinderen van 6 t/m 12 jaar.

Deze activiteiten worden allemaal positief ontvangen en kunnen altijd rekenen op veel deelnemers. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat *alle* kinderen kunnen sporten en bewegen, ook kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen. Vandaar dat de gemeente sinds 2014 deelneemt aan het Jeugdsportfonds.

Sportverenigingen ontvangen jaarlijks een bijdrage per jeugdlid, de zogenoemde jeugdsportsubsidie. Mede hierdoor kunnen de verenigingen hun aanbod laagdrempelig houden.

Jong geleerd...

³⁵ Bron: www.nisb.nl

Wat willen we bereiken?

- Kinderen uit Borsele in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar worden enthousiast gemaakt voor sport en bewegen, door hen te laten ervaren dat sport en bewegen leuk is, maar ook dat sport en bewegen een bijdrage levert aan hun fysieke en mentale gezondheid. Dit gebeurt zowel tijdens schooltijd als ook buiten schooltijd.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Continueren van de vakantie-activiteiten voor kinderen van 6 t/m 12 jaar, in samenwerking met BONS.
- De mogelijkheden onderzoeken om de vakantie-activiteiten uit te breiden voor kinderen van 4 en 5 jaar (groep 1 en 2).
- Continueren van deelname aan het Jeugdsportfonds.
- Continueren van de Zwemspelendagen voor leerlingen van groep 5 en 6.
- Continueren van de Schoolsport Olympiade voor leerlingen van groep 7 en 8.
- Continueren van de jeugdsportsubsidie voor sportverenigingen.
- Continueren deelname Nationale Sportweek.
- Continueren Kampioentjesfeest (huldiging jeugd sportkampioenen t/m 12 jaar).
- Ouders van kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar via verschillende (social) media informeren over het belang van sport, bewegen en gezondheid en de (voorbeeld)rol die zij hierin hebben ("Goed voorbeeld doet goed volgen").

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Basisscholen
- BONS
- Jeugd sportfonds Nederland
- Werk, Inkomen en Zorg (WIZ)
- CIOS / Hogeschool Zeeland
- Sportverenigingen / sportaanbieders
- Sportfondsen Borsele
- Kinderkampen

Wat hebben we hiervoor nodig (€)?

Voor de uitvoering van bovengenoemde acties zijn onderstaande financiële middelen nodig:

Structureel:

Zwemspelendagen	€ 1.000,-
Schoolsport Olympiade	€ 500,-
Nationale Sportweek	€ 500,-
Huldiging sportkampioenen	€ 1.500,-
Uitbreiding vakantie-activiteiten groep 1 en 2	€ 500,-
Totaal	€ 4.000,-

Structureel (bestaande middelen):

Deelname Jeugd sportfonds	€ 20.000,-
Jeugdsportsubsidie	€ 37.500,-
Totaal	€ 57.500,-

➤ **Sport- en beweegstimulering jongeren 13 t/m 23 jaar**

Inleiding

Jongeren kennen vaak minder prioriteit toe aan sport en bewegen, met name door studiedruk en bijbaantjes. Hierdoor zeggen zij vaak hun lidmaatschap van de sportvereniging op. Het is echter wel van belang dat jongeren voldoende sporten en bewegen.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Op dit moment wordt vanuit de gemeente Borsele nauwelijks aandacht besteed aan sporten en bewegen voor jongeren in de leeftijd van 13 t/m 23 jaar. Dat is niet omdat we deze doelgroep niet belangrijk vinden. In tegendeel! Maar de ervaring leert dat deze doelgroep moeilijk te bereiken is, onder andere vanwege het ontbreken van voortgezet onderwijs in de gemeente Borsele.

Tijdens de interactieve avond sport en bewegen bleek dat de jongeren zich vergeten voelen op het gebied van sport en bewegen. Zij zouden graag zien dat er sportactiviteiten voor jongeren (16+) georganiseerd worden en dat er een gevarieerder sportaanbod komt, dat aansluit bij hun wensen en behoeften.

Wat willen we bereiken?

- In 2019 zijn zoveel mogelijk jongeren in de gemeente Borsele zich bewust van het belang van voldoende sporten en bewegen, in relatie met gezonde voeding.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Vóór 1 juli 2016 hebben we geïnventariseerd welk aanbod op het gebied van sport en bewegen voor jongeren in Borsele aanwezig is.
- Vanaf 2016 worden jongeren uit Borsele op een leuke en uitdagende manier enthousiast gemaakt voor sport en bewegen. Enerzijds door hen te laten ervaren dat sport en bewegen leuk is, maar ook dat sport en bewegen een bijdrage levert aan hun fysieke en mentale gezondheid.
- Vanaf 2016 besteden we structureel aandacht aan sport en bewegen voor jongeren in de leeftijd 13 t/m 23 jaar, afgestemd op hun specifieke wensen en behoeften.
- Vanaf 2016 organiseren we structureel sportactiviteiten voor jongeren, onder andere in samenwerking met de Jongerenraad Borsele.
- In 2019 is er een gevarieerder aanbod van sport en bewegen in de gemeente Borsele, afgestemd op de wensen en behoeften van de jongeren in de leeftijd van 13 t/m 23 jaar.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Jongerenraad Borsele
- Jongeren
- Sportverenigingen/sportaanbieders
- Jeugdsozen
- Sportfondsen Borsele

Wat hebben we hiervoor nodig (€)?

Voor het uitvoeren van bovengenoemde acties, zijn onderstaande financiële middelen nodig:

Incidenteel (budget Jongerenraad Borsele):

Organiseren van sportieve activiteiten voor jongeren € 7.000,-

➤ **Sport- en beweegstimulering inwoners 24 t/m 55 jaar**

Inleiding

De groep 24-55 jarigen heeft het druk; gezin, werk en sociale contacten slokken een groot deel van hun tijd op. Dit heeft tot gevolg dat zij niet of nauwelijks aan sporten en/of bewegen toekomen. Onder deze doelgroep bevinden zich veel werknemers. Een groot deel van hen heeft een zittend beroep. Mede als gevolg daarvan zijn er steeds meer mensen met een sedentaire leefstijl³⁶. Daarom is een richtlijn sedentair gedrag vastgesteld. Deze gaat uit van beperkt langdurig zitten, met het advies elk half uur twee minuten te staan of lopen. Daarnaast staat in deze richtlijn kinderen niet meer dan twee uur aansluitend achter een beeldscherm te laten zitten. Dit vraagt om een mentaliteitsverandering, met name op de werkvloer. Met beperkte middelen kan veel worden bereikt. Veel vergaderingen hoeven immers niet zittend plaats te vinden; vergaderingen met een kleine groep kunnen bij droog weer prima buiten plaatsvinden tijdens een wandeling. Medewerkers kunnen zelf koffie halen lopen naar een collega toe in plaats van te bellen of te mailen. Daarnaast kan gedacht worden aan lunchwandelen, een tafeltennistafel in de kantine en medewerkers stimuleren op de fiets naar het werk te komen. Het toevoegen van een competitie-element zorgt daarbij voor een extra stimulans en draagt bij aan de teamgeest.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Het beleid van de gemeente Borsele op het gebied van sport en bewegen richtte zich de afgelopen jaren niet op deze doelgroep. Niet omdat de gemeente Borsele deze groep niet belangrijk vindt. De gemeente was echter van mening dat deze doelgroep ook zonder gemeentelijke stimulering haar weg wel wist te vinden in het uitgebreide sport- en beweegaanbod. Dat blijkt echter slechts beperkt het geval te zijn. Terwijl het toch belangrijk is dat deze doelgroep voldoende sport en/of beweegt en minder uren zittend doorbrengt.

Gezonde werknemers zijn immers fitter en gezonder en minder vaak ziek. Werknemers die bewegen dragen bij aan de vitaliteit van een bedrijf en zijn beter en duurzaam inzetbaar. Daarnaast zijn deze werknemers veelal ook ouders en hebben zij ook een voorbeeldfunctie voor hun kinderen.

Een deel van de medewerkers van de gemeente Borsele sporten en/of bewegen in hun vrije tijd, komen op de fiets naar het werk en/of gaan wandelen of hardlopen in de pauze.

In combinatie met hun veelal zittende werkzaamheden, lopen ook zij echter nog altijd een verhoogd gezondheidsrisico (zie paragraaf 3.2.3). Dit geldt waarschijnlijk ook voor werknemers van andere organisaties.

³⁶ Een sedentaire leefstijl wordt gekenmerkt door activiteiten die een erg laag energieverbruik vergen waarbij sprake is van een zittende en/of liggende (niet slapende) houding. Dit levert aantoonbare grote gezondheidsproblemen op en ook een verhoogde kans op ziekte en zelfs overlijden (Bron: NISB)

Wat willen we bereiken?

- In 2016 zijn werknemers van de gemeente Borsele zich bewust van hun zitgedrag, en de bijbehorende gezondheidsrisico's en worden zij gestimuleerd dit gedrag aan te passen en voldoende te sporten en/of bewegen.
- In 2017 zijn zoveel mogelijk werkgevers en werknemers van bedrijven in de gemeente Borsele op de hoogte van de gezondheidsrisico's van teveel zitten.
- Vanaf 2017 zijn zoveel mogelijk werknemers van bedrijven in de gemeente Borsele zich bewust van hun zitgedrag, worden zij gestimuleerd dit gedrag aan te passen en voldoende te sporten en/of bewegen.
- In 2019 zijn zoveel mogelijk inwoners van Borsele in de leeftijd van 24-55 jaar zijn op de hoogte van het belang van sport, bewegen en gezondheid.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Inzicht verkrijgen in het zitgedrag van werknemers in de gemeente Borsele.
- Mogelijkheden onderzoeken om een competitie op te zetten die erop gericht is om het zitgedrag van werknemers in de gemeente Borsele aan te passen. Werknemers van de gemeente Borsele hebben hierin een voorbeeldfunctie.
- Werkgevers en werknemers via verschillende (social) media op een leuke en uitdagende manier informeren de gezondheidsrisico's van teveel zitten.
- Werknemers via verschillende (social) media op een leuke en uitdagende manier informeren over het belang van sport, bewegen en gezondheid.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Bedrijven
- Gemeente Goes
- GGD
- CIOS / HZ
- Sportverenigingen/sportaanbieders

Wat hebben we hiervoor nodig (€)?

Voor het uitvoeren van bovengenoemde acties zijn onderstaande middelen nodig:

Incidenteel:

Werknemers gemeente Borsele	
stimuleren voldoende te sporten/bewegen en minder te zitten	€ 3.000,-
Aanpassen werkplekken medewerkers gemeente Borsele	€ 2.000,-
Totaal	€ 5.000,-

Structureel:

Werknemers structureel stimuleren voldoende te sporten/bewegen en minder te zitten	€ 1.000,-
Totaal	€ 1.000,-

➤ **Sport en bewegestimulering 55-plussers**

Inleiding

Zoals reeds gemeld, kampt ook de gemeente Borsele met de gevolgen van (dubbele) vergrijzing (zie paragraaf 3.2.1). Samen met de trend van het toenemend belang van gezondheid en de veranderingen in de zorg, is het van belang dat ook deze doelgroep voldoende sport en/of beweegt. Het betreft hier overigens niet alleen fysieke beweging; het is ook belangrijk dat mensen mentaal gezond blijven. Dit kan onder andere door het beoefenen van denksporten, zoals bridge, schaken en dammen.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Vanuit de gemeente Borsele zijn de laatste jaren uiteenlopende projecten en activiteiten georganiseerd voor senioren. Te denken valt aan het wandelproject Elke Stap Telt, de realisatie en activiteiten in de beweegtuin te Heinkenszand, GALM-project, etc.

Daarnaast organiseren ook andere organisaties activiteiten op het gebied van sport en bewegen voor senioren, zoals Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO), fietstochten (onder andere door de Seniorenraad Borsele), biljarten, sjoelen en koersbal (met name georganiseerd door de verschillende ouderensozen).

Wat willen we bereiken?

- Senioren in Borsele worden gestimuleerd voldoende te sporten en/of bewegen (zowel fysiek als mentaal), op een manier die past bij hun wensen, behoeften en mogelijkheden.
- Vóór 1 juli 2016 hebben we inzicht verkregen in het aanbod op het gebied van sport en bewegen voor senioren in de gemeente Borsele.
- Eind 2016 hebben we inzicht in de wensen en behoeften van senioren op het gebied van sport en bewegen.
- In 2019 zijn zoveel mogelijk senioren in Borsele op de hoogte van het belang van sporten, bewegen en gezondheid.

Wat gaan we hiervoor doen?

- De mogelijkheden onderzoeken om het project Elke Stap Telt uit te breiden naar meerdere kernen in de gemeente Borsele.
- Continueren van de subsidie aan het Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO).
- Vanaf 2017 organiseren we structureel sport- en beweegactiviteiten voor senioren, in samenwerking met de Seniorenraad Borsele.
- Blijven aanbieden van begeleide activiteiten in de beweegtuin te Heinkenszand, met name door vrijwilligers, gecoördineerd door de leefstijlcoaches .
- Sportverenigingen/sportaanbieders stimuleren hun aanbod aan te passen / uit te breiden voor senioren.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Seniorenraad Borsele
- Ouderensozen
- Sportverenigingen/sportaanbieders
- SportZeeland
- Sportfondsen Borsele
- SVRZ
- Huisartsen
- Fysiotherapeuten

Wat hebben we hiervoor nodig (€)?

Voor het uitvoeren van dit speerpunt zijn onderstaande middelen nodig.

Structureel (nieuw):

Organiseren activiteiten voor senioren

€ 1.000,-

Totaal

€ 1.000,-

Structureel (bestaand budget)

Subsidie Meer Bewegen voor Ouderen (MBVO)

€ 5.700,-

Totaal

€ 5.700,-

De deelnemers hebben het wandelproject Elke Stap Telt succesvol voltooid.

5.6.4 Speerpunt 'Ondersteuning sportverenigingen en hun vrijwilligers'

Inleiding

Sport- en beweegaanbieders vervullen een belangrijke rol in de maatschappij; sport is een ontmoetingsplek in een dorp, een bindende factor tussen mensen uit verschillende generaties met een diversiteit aan achtergronden en persoonlijke situaties.

De rol van sportverenigingen zal de komende tijd veranderen, met name door de veranderingen in het Sociaal Domein. De hervormingen zijn gericht op het zo dicht mogelijk bij inwoners organiseren van zorg en ondersteuning. Insteek is dat inwoners – jong en oud – meedoen in de maatschappij en zo lang mogelijk veilig en zelfstandig wonen in hun eigen omgeving. De sport- en beweegsector kan hierin een waardevolle bijdrage leveren.

De traditionele club maakt plaats voor een brede vereniging die veel meer doet dan alleen sport. Die ook meer doet voor niet-leden. En die zodoende probeert meer maatschappelijke verbindingen te leggen³⁷.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

De gemeente Borsele telt ruim honderd sportverenigingen; van voetbal tot handboogschieten, van gymnastiek tot tennis en van handbal tot judo... Binnen de gemeente Borsele kunnen tal van sporten in verenigingsverband beoefend worden. Sommige van deze sportverenigingen zijn klein, andere verenigingen hebben een wat grotere omvang.

De meeste verenigingen zijn traditionele sportverenigingen, een aantal verenigingen daarentegen vervult reeds een grotere maatschappelijke rol.

Sportverenigingen in de gemeente Borsele zijn de afgelopen jaren met name ondersteund op het gebied van deskundigheidsbevordering. In samenwerking met de gemeenten Goes, Kapelle en Reimerswaal organiseert de gemeente Borsele jaarlijks diverse cursussen en themabijeenkomsten. Deze cursussen en themabijeenkomsten zijn overigens niet alleen toegankelijk voor vrijwilligers van sportverenigingen; ook vrijwilligers van andere vrijwilligersorganisaties kunnen hieraan deelnemen.

Tot op heden wordt er geen structureel contact onderhouden met de sportverenigingen, waardoor we niet precies weten wat er binnen de verenigingen speelt.

Wat willen we bereiken?

- Eind 2016 hebben we een goed beeld van de sportverenigingen in de gemeente Borsele; wat speelt er, welke problemen hebben ze, wat zijn hun wensen, behoeften, ambities en mogelijkheden?
- Vanaf 2017 zetten sportverenigingen zich actief in voor (naschoolse) projecten en activiteiten.
- In 2017 zijn sportverenigingen op de hoogte van hun toenemende maatschappelijke rol en het belang van samenwerking met andere organisaties.
- In 2019 zijn er in de gemeente Borsele zoveel mogelijk sterke, toekomstgerichte sportverenigingen; sportverenigingen die in staat zijn maatschappelijke taken uit te voeren op het gebied van onderwijs, naschoolse opvang of in het dorp.
- In 2019 werken sportverenigingen zoveel mogelijk samen met andere (sport)organisaties.

³⁷ Bron: NISB

Wat gaan we hiervoor doen?

- Inzet verenigingsondersteuner.
- Nauwer contact leggen en onderhouden met de sportverenigingen in de gemeente Borsele.
- Achterhalen wensen, behoeften, ambities en mogelijkheden van de sportverenigingen.
- Stimuleren van de maatschappelijke rol van sportverenigingen.
- Jaarlijks organiseren van een sportdebat.
- Blijven aanbieden van cursussen en themabijeenkomsten voor vrijwilligers van (sport)verenigingen, in samenwerking met de gemeenten Goes, Kapelle en Reimerswaal. Hierbij zoveel mogelijk rekening houdend met de wensen en behoeften van de (sport)verenigingen en hun vrijwilligers.
- Op een informele wijze overleg voeren met vertegenwoordigers van verschillende sporten/sportverenigingen (alternatief voor Sportraad Borsele).

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Sportverenigingen
- Gemeenten Goes, Kapelle en Reimerswaal
- Sportbonden

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Voor het uitvoeren van dit speerpunt zijn onderstaande middelen nodig.

Structureel:

Alternatief Sportraad Borsele (organisatiekosten)	€ 500,-
Organisatie Sportdebat	€ 1.000,-
Cursussen en themabijeenkomsten	<u>€ 2.000,-</u>
Totaal	€ 3.500,-

5.6.5 Speerpunt 'Sport, bewegen en gezondheid'

Ook dit speerpunt is onderverdeeld in een aantal pijlers.

➤ **Pijler: Leefstijlcoaches**

Inleiding

Sport, bewegen en gezondheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het is belangrijk dat inwoners gezond zijn en gezond blijven. Op die manier kunnen zij zelfstandig blijven wonen en voor zichzelf blijven zorgen. Dit is belangrijk, met name ook met het oog op de veranderingen in de zorg (zie hoofdstuk 3).

Sommige mensen sporten en/of bewegen al hun hele leven. Voor anderen is sporten en/of bewegen echter geen vanzelfsprekendheid. Zij hebben een duwtje in de rug en/of ondersteuning nodig.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

In het kader van de Brede Impulsregeling (zie hoofdstuk 2) zijn twee leefstijlcoaches aangesteld. Zij richten zich met name op ouderen en op mensen met chronische klachten en/of beperkingen (bijvoorbeeld als gevolg van ouderdom) die extramuraal wonen (buiten een instelling). Juist voor deze doelgroep is voldoende en goede beweging van belang.

De leefstijlcoaches hebben als doel om deze groep aan te zetten tot een gezonde(re) en actieve(re) leefstijl en hen beter in staat te stellen langer zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Vaak gebeurt het echter dat deze mensen, die bijvoorbeeld kampen met reuma of overgewicht en door een arts worden doorverwezen om medisch te sporten, daarmee stoppen zodra het traject is afgelopen. Soms vinden zij uit schroom of simpelweg onwetendheid de weg niet naar de reguliere organisaties die de meest uiteenlopende vormen van aangepast sport en bewegen aanbieden.

Daardoor komen zij na verloop van tijd weer met dezelfde klachten terug bij de huisarts.

Om dit te bereiken, creëren de leefstijlcoaches enerzijds een beweegnetwerk, waarin wordt samengewerkt tussen de eerstelijnszorg (onder andere huisartsen en fysiotherapeuten) en organisaties en instellingen die sport en bewegen aanbieden. Op basis van dit netwerk kunnen zij de doelgroep informatie geven, adviseren en eventueel bemiddelen.

Huisartsen, fysiotherapeuten en andere eerstelijnszorgaanbieders kunnen hun cliënten naar deze coaches doorverwijzen. Samen zoeken zij vervolgens naar een geschikte beweegactiviteit. Het belang van de patiënt staat hierbij voorop.

Anderzijds spelen de leefstijlcoaches ook een rol op het gebied van bewustwording en kunnen zij, op basis van de wensen en behoeften, nieuwe sportaanbod opzetten en begeleiden.

Wat willen we bereiken?

- Vóór 1 juli 2016 hebben we inzicht verkregen in het aanbod op het gebied van sport en bewegen voor senioren, chronisch zieken en mensen met een lichamelijke beperking in de gemeente Borsele en omstreken.
- In 2016 is een beweegnetwerk opgezet, bestaande uit organisaties uit de eerstelijnszorg en andere organisaties die sport en bewegen aanbieden.
- Vanaf 2016 worden senioren, chronisch zieken en mensen met een lichamelijke beperking via verschillende kanalen geïnformeerd over het belang van een gezonde en actieve leefstijl.
- Vanaf 2016 worden ouderen, chronisch zieken en mensen met een lichamelijke beperking aangezet tot een gezonde(re) en actieve(re) leefstijl.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Contacten leggen en onderhouden met de eerstelijnszorg en andere organisaties die sport en bewegen aanbieden.
- De doelgroep via verschillende kanalen op de hoogte brengen van enerzijds de aanwezigheid van de leefstijlcoaches en anderzijds van het belang van een actieve en gezonde leefstijl.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- SVRZ
- Eerstelijnszorg
- Sportverenigingen/sportaanbieders
- Fitnesscentra
- Andere aanbieders van sport en bewegen
- Leefstijlmakelaar gemeente Goes
- Kernsteunpunten

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Voor het uitvoeren van dit speerpunt zijn onderstaande middelen nodig:

Structureel:

Activiteitenbudget

€ 1.000,-

Inzet leefstijlcoaches

€ 12.500,-

Totaal

€ 13.500,-

➤ **Pijler: Gezonde sportkantines**

Inleiding

Bij ruim 25.000 verenigingen komen wekelijks miljoenen mensen. Sporten zorgt voor ontspanning, plezier en is onderdeel van een gezonde leefstijl. Maar alleen sporten en/of bewegen is niet voldoende; ook een gezond voedingspatroon is belangrijk.

Na het sporten komen sporters vaak bijeen in de kantine of het clubhuis om wat te eten of te drinken. Het huidige assortiment in de meeste sportkantines draagt niet bij aan een gezonde leefstijl. Ook verantwoord schenkbeleid en het voorkomen van alcoholmisbruik verdient meer aandacht³⁸.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Op dit moment is de aandacht voor gezonde voeding in sportkantines in de gemeente Borsele minimaal; veel sporters laten zich na de wedstrijd verleiden tot een biertje of een sportdrankje en honger wordt gestild met een broodje kroket of een patatje met.

Vanuit de gemeente wordt de afgelopen jaren wel aandacht geschonken aan het verantwoord schenken van alcohol en het tegengaan van alcoholmisbruik. Dit is mede ingegeven door de wijzigingen in de Drank- en Horecawet. Als gevolg hiervan hebben de afgelopen jaren veel barvrijwilligers een Instructie Verantwoord Alcoholschenken (IVA) gevolgd.

Wat willen we bereiken?

- In 2019 zijn er in de gemeente Borsele vijf gezonde sportkantines.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Sportverenigingen/sportaanbieders informeren over het belang van een gezonde sportkantine.
- Sportverenigingen/sportaanbieders stimuleren deel te nemen aan het project De Gezonde Sportkantine.
- Sportverenigingen/sportaanbieders blijven informeren over het belang van verantwoord schenken van alcohol en het tegengaan van alcoholmisbruik.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Sportverenigingen/sportaanbieders
- Sportfondsen Borsele
- SportZeeland
- Bedrijven
- Indigo
- Sportbonden

Wat hebben we hiervoor nodig (€)?

Voor het uitvoeren van dit speerpunt zijn onderstaande middelen nodig:

Structureel::

Realiseren gezonde sportkantines

€ 3.650,-

Totaal

€ 3.650,-

³⁸ Bron: www.gezondesportkantine.nl

5.6.6 Speerpunt 'Sportieve recreatie'

Inleiding

Het college van Burgemeester en Wethouders wil het toeristisch imago van Borsele versterken. Samen met toeristische ondernemers, groot en klein, willen we Borsele op de kaart zetten. Hiervoor is door de ondernemers en de gemeente Borsele samen een actieplan opgesteld. In dit Toeristisch Actieplan 2015 - 2019 staan verschillende kansrijke projecten beschreven, waaronder onder andere het project 'Fietstoerisme'. Het spreekt voor zich dat dit een directe link heeft met sport en bewegen.

Daarnaast heeft het college in het collegeprogramma opgenomen dat het aantal fiets- en wandelpaden uitgebreid zal worden, omdat deze bijdragen aan de beleving van de functies van het platteland.

Beide onderwerpen worden hieronder nader uitgewerkt onder de pijler 'Fietstoerisme'.

➤ **Pijler: Fietstoerisme**

Inleiding

Borsele is een uitgestrekte gemeente, die volop mogelijkheden biedt voor sportieve recreatie. Er wordt in Borsele dan ook veel gefietst, zowel door de inwoners zelf als door toeristen en recreanten.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Op dit moment zijn er al tal van mogelijkheden om te fietsen in de gemeente Borsele, zowel voor de recreatieve fietser als ook voor de sportieve fietser. Naast beborde routes, kunnen er ook routes gefietst worden aan de hand van GPS en het Fietsknooppuntensysteem (FIKS).

Een aantal jaren geleden is geprobeerd een mountainbikeroute te realiseren. Dat is helaas niet gelukt. De belangrijkste oorzaak hiervan waren de kosten voor het onderhoud van de route.

Wat willen we bereiken?

- Een groei van 10% van het aantal recreatieve en sportieve fietsers, door een sterke profilering van de regio als fietsgebied³⁹.

Wat gaan we hiervoor doen?

- De status van de bestaande routes, evenementen en het aantal fietsers inventariseren.
- Op basis van deze inventarisatie de projectdoelen, kansen, doelgroepen en boodschap bepalen.
- De status van het aanbod upgraden door bijvoorbeeld fietsverhuur, oplaadpunten, start- en eindpunten of een dorpentocht.
- Bestaande promotiekanalen inventariseren en benutten.
- Extra promotiemogelijkheden onderzoeken (digitale routes, GPS, koppelingen met verblijfsaccommodaties).
- Realiseren van een mountainbikeroute in de gemeente Borsele.

Bovenstaande actiepunten zijn, met uitzondering van het laatste punt, afkomstig uit het Toeristisch Actieplan 2015-2019.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Toeristisch functionaris
- Stichting Land van Borsele
- Routebureau / VVV

³⁹ Bron: Toeristisch Actieplan 2015-2019

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

De meeste van bovengenoemde acties worden gefinancierd vanuit het Toeristisch Actieplan 2015-2019. De realisatie en het onderhoud van de mountainbikeroute is hier echter niet in meegenomen.

Incidenteel:

Realisatie mountainbikeroute

€ 10.000,-

Totaal

€ 10.000,-

Structureel:

Onderhoud mountainbikeroute

€ 1.000,-

Totaal

€ 1.000,-

➤ **Pijler: Wandeltoerisme**

Inleiding

Borsele is een uitgestrekte gemeente, die volop mogelijkheden biedt voor sportieve recreatie. Er wordt in Borsele dan ook veel gewandeld, zowel door de inwoners zelf als door toeristen en recreanten.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Op dit moment zijn tal van mogelijkheden om te wandelen in de gemeente Borsele. Er zijn verschillende routes, zowel korte als lange(re), die de wandelaar door de mooie Zak van Zuid-Beveland leiden.

Wat willen we bereiken?

- Een groei van het aantal wandelaars, door een sterke profilering van de regio als wandelgebied.

Wat gaan we hiervoor doen?

- De bestaande routes en evenementen inventariseren.
- Bestaande promotiekanalen inventariseren en benutten.
- Extra promotiemogelijkheden onderzoeken (digitale routes, GPS, koppelingen met verblijfsaccommodaties).

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Toeristisch functionaris
- Stichting Land van Borsele
- Routebureau / VVV

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Voor het uitvoeren van bovengenoemde actiepunten wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het Toeristisch Actieplan 2015-2019. Er zijn geen extra financiële middelen nodig.

5.6.7 Speerpunt 'Ruimte voor sport en bewegen'

Inleiding

Elke vorm van sport en bewegen vraagt om een bepaalde ruimte; om te kunnen tennissen heb je tennisvelden nodig, fietspaden zorgen ervoor dat er veilig gefietst kan worden, lessen bewegingsonderwijs vinden voornamelijk plaats in een gymzaal of sporthal, etc.

Bij dit speerpunt maken we onderscheid in drie verschillende soorten ruimten voor sport en bewegen; buitensportaccommodaties, binnensportaccommodaties en openbare ruimte. Deze zijn hieronder nader uitgewerkt.

➤ **Pijler: Buitensportaccommodaties**

Stand van zaken in de gemeente Borsele

In de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw heeft de gemeente Borsele voornamelijk een voorwaardenscheppend sportbeleid gevoerd. In nagenoeg alle kernen is destijds een tennis- en/of voetbalaccommodatie aangelegd. Het beleid was destijds namelijk dat in iedere kern tenminste één buitensportaccommodatie aanwezig was.

In de jaren daarna heeft er een privatiseringsoperatie plaatsgevonden met betrekking tot deze sportaccommodaties. Er zijn meerdere redenen geweest om tot deze privatisering van de sportaccommodaties over te gaan. Bij de tennisverenigingen, waarbij de privatisering heeft plaatsgevonden in 1986, waren deze redenen het vergroten van het verantwoordelijkheidsgevoel en het stimuleren van de zelfwerkzaamheid bij de betrokken verenigingen. Bij de voetbalverenigingen, waarbij deze operatie heeft plaats gevonden in 1994, waren deze redenen eveneens het vergroten van het verantwoordelijkheidsgevoel en het stimuleren van de zelfwerkzaamheid, maar bovendien was bij deze privatiseringsronde sprake van een taakstellende structurele bezuiniging.

Vandaag de dag heeft nagenoeg elke kern nog steeds één of meerdere buitensportaccommodaties. Het privatiseringsbeleid is nog steeds van kracht.

Voor tennisverenigingen betekent dit dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor zowel het klein als groot onderhoud aan de accommodaties. Zij betalen jaarlijks een (symbolisch) bedrag voor het gebruik van de accommodaties.

Omdat het dagelijkse en grootschalige onderhoud van voetbalvelden een grote mate van deskundigheid vereist, is besloten dat deze werkzaamheden ook na de privatisering door de gemeente uitgevoerd blijven worden. Hetzelfde geldt voor de renovatie van de velden. Dit houdt in dat alleen een overdracht van de kleedaccommodaties en het veldmeubilair heeft plaatsgevonden. Ook voetbalverenigingen betalen jaarlijks een vergoeding voor het gebruik van de accommodaties.

Met zowel de voetbalverenigingen als de tennisverenigingen zijn huur-/gebruiksovereenkomsten opgesteld. De overeenkomsten met de tennisverenigingen moeten echter nog herzien worden.

Tevens is een reglement voor het gebruik van de buitensportaccommodaties opgesteld (zie bijlage). In dit reglement, dat van toepassing is voor zowel de voetbal- als tennisverenigingen, staan de regels vermeld met betrekking tot het gebruik van de buitensportaccommodaties in de gemeente Borsele. Daar deze regels dateren uit 2011, is het raadzaam deze binnenkort te herzien.

Daarnaast zijn in 2005 (tennis) en 2008 (voetbal) criteria opgesteld waaraan tennis- c.q. voetbalverenigingen moeten voldoen om in aanmerking te komen voor uitbreiding van de accommodatie (zie bijlagen).

Overigens zijn er in Borsele, naast tennis- en voetbalcomplexen, nog andere buitensportaccommodaties, waaronder diverse handboogsportaccommodaties, maneges en jachthavens, een openlucht zwembad, een handbalveld en een jeu-de-boulesbaan.

Het onderhoud van de handboogsportaccommodaties door de gemeente is vergelijkbaar met de voetbalvelden; het gras wordt regelmatig gemaaid en wij onderhouden het groen rondom de accommodaties.

De maneges in de gemeente zijn allemaal privéterrein; het onderhoud hiervan komt voor rekening van de betreffende eigenaren.

In Ellewoutsdijk en Hoedekenskerke zijn jachthavens aanwezig. De gemeente is hier eigenaar van. Het beheer is echter in handen van de betreffende watersportverenigingen.

Het openlucht zwembad wordt geëxploiteerd door Sportfondsen Borsele. De gemeente onderhoudt het groen (gras, bomen, e.d.). De overige kosten komen voor rekening van Sportfondsen Borsele.

Voor zowel het handbalveld (gesitueerd op het sportcomplex te Heinkenszand) als de jeu-de-boulesbaan (gesitueerd nabij De Stenge te Heinkenszand) is onduidelijk welke afspraken destijds gemaakt zijn met respectievelijk de handbalvereniging en de jeu-deboulesvereniging voor wat betreft (de kosten van) het onderhoud van zowel de ondergrond als ook van het bijbehorende meubilair (zoals bijvoorbeeld doelen, netten, omheining). Het is zaak dit op korte termijn uit te zoeken en hierover afspraken te maken met de betreffende verenigingen.

Wat willen we bereiken?

- Zorgen voor voldoende en geschikte accommodaties voor sport en spel (Bron: collegeprogramma).

Wat gaan we hiervoor doen?

- Continuering van het privatiseringsbeleid.
- Handhaven van de criteria voor tennisverenigingen om in aanmerking te komen voor de aanleg van een extra gemeentelijke tennisbaan.
- Handhaven van de criteria voor voetbalverenigingen om in aanmerking te komen voor een extra wedstrijd- of trainingsveld.
- Handhaven van het tarievenstelsel voor buitensportaccommodaties.
- In 2016 wordt het Reglement op het gebruik van de buitensportaccommodaties in de gemeente Borsele herzien.
- In 2016 worden de huur-/gebruiksovereenkomsten die zijn afgesloten met de tennisverenigingen herzien.
- De voetbalvelden blijven openbaar toegankelijk.
- Het huidige renovatieschema en bijbehorend fonds voor groot onderhoud blijven gehandhaafd.
- Vóór 1 juli 2016 is duidelijk welke afspraken zijn gemaakt met betrekking tot (de kosten van) het onderhoud van zowel de ondergronden als ook van het bijbehorende meubilair van zowel het handbalveld als de jeu-de-boulesbaan in Heinkenszand.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Voetbalverenigingen
- Tennisverenigingen
- Handbalvereniging
- Jeu-de-boulesvereniging
- Sportfondsen Borsele
- Sportbonden
- NOC*NSF

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Voor het uitvoeren van bovengenoemde acties zijn geen extra financiële middelen nodig.

Handboogschieten wordt veel beoefend in de gemeente Borsele...

➤ **Pijler: Binnensportaccommodaties**

Inleiding

Bij binnensportaccommodaties ligt een sterke link met de sportaccommodatiebehoefte in het onderwijs. De gemeente heeft de plicht om te zorgen voor voldoende binnensportaccommodaties voor het bewegingsonderwijs. Landelijke regels over onderwijsbehoefte geven exact aan hoeveel sportaccommodaties beschikbaar moeten zijn. Binnensportaccommodaties worden dus multifunctioneel gebruikt; overdag het onderwijs en 's avonds en in het weekend de sportvereniging.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Binnen de gemeente Borsele zijn verschillende soorten binnensportaccommodaties:

- sporthal De Stenge (Heinkenszand) en sporthal De Zwake ('s-Gravenpolder), welke vallen onder verantwoordelijkheid van Sportfondsen Borsele B.V.
- de gymzalen in de kernen Ovezande, Borssele en 's-Heerenhoek, welke vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente Borsele;
- de dorpshuizen/verenigingsgebouwen in de overige kernen, die eveneens vallen onder verantwoordelijk van de gemeente Borsele. In de meeste gevallen is de verantwoordelijkheid echter overgedragen aan een stichting.

Het spreekt voor zich dat er (grote) verschillen zijn tussen deze accommodaties, met name op het gebied van zaalhuur, beschikbare ruimte en beschikbare materialen. Dit heeft onder andere gevolgen voor de lessen bewegingsonderwijs. De basisscholen krijgen op dit gebied ondersteuning van de coördinator sport en bewegen.

Daarnaast zijn er in de gemeente Borsele ook nog een aantal binnenlocaties waar schietverenigingen actief zijn, waaronder in Heinkenszand, Nisse en 's-Gravenpolder.

Wat willen we bereiken?

- Zorgen voor voldoende en geschikte accommodaties voor sport en spel⁴⁰.
- In 2017 zijn we op de hoogte van de wensen, behoeften en eventuele problemen van de gebruikers van de verschillende binnensportaccommodaties.
- Meer sportverenigingen/sportaanbieders maken gebruik van sporthal De Stenge en sporthal De Zwake.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Vanaf 2017 voeren we structureel overleg met de gebruikers van de verschillende binnensportaccommodaties, in ieder geval met de gebruikers van sporthal De Stenge en sporthal De Zwake.
- Continueren van de verhoogde bijdrage (subsidie) in de accommodatiekosten voor sportverenigingen uit de gemeente Borsele die gebruik maken van sporthal De Stenge en/of De Zwake, mits zij voldoen aan de voorwaarden.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Sportfondsen Borsele
- Dorpshuizen/verenigingsgebouwen
- Basisscholen
- Sportverenigingen/sportaanbieders
- Overige gebruikers binnensportaccommodaties

⁴⁰ Bron: collegeprogramma

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Voor het uitvoeren van bovengenoemde acties zijn geen financiële middelen nodig.

De Stenge in Heinkenszand is de grootste binnensportaccommodatie in Borsele.

➤ **Pijler: Openbare ruimte**

Inleiding

Sporten en bewegen in de openbare ruimte wordt steeds populairder. Hier zijn verschillende argumenten voor:

- Trend is dat sport en bewegen veel individueler wordt. Steeds meer mensen hebben minder tijd om te sporten of bewegen. Als ze gaan sporten, doen ze dat bij voorkeur op een tijd en een plaats die hen zelf uitkomt. Bij het lidmaatschap van een vereniging horen ook andere verplichtingen. Steeds meer mensen sporten en bewegen daarom alleen of in sportgroepjes.
- Diverse onderzoeken geven aan dat, door het meer geschikt maken van de openbare buitenruimte voor sport en bewegen, meer doelgroepen kunnen worden bereikt die nu nog niet sporten.
- Sporten en bewegen in de openbare buitenruimte is laagdrempelig en goedkoop. Er wordt immers geen entreegeld en/of contributie gevraagd. In een tijd waarin alles duurder wordt, maar inwoners toch worden gestimuleerd meer te gaan sporten en/of bewegen, is dit een belangrijk voordeel.
- Sporten en bewegen in de openbare ruimte is goedkoop voor een gemeente. Ten opzichte van de investering in en het onderhoud van specifieke sportaccommodaties is het mogelijk inwoners te laten sporten en bewegen tegen aanzienlijk lagere kosten.
- Sport en bewegen in de openbare ruimte draagt bij aan de sociale veiligheid op straat.
- Investerings in sport- en beweegfaciliteiten op 'straat' dragen bij aan het toeristisch product van de gemeente. Deze voorzieningen, zoals bijvoorbeeld wandel- en fietsroutes, kunnen ook door toeristen worden gebruikt.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

De gemeente Borsele is erg uitgestrekt en biedt veel mogelijkheden om in de openbare ruimte aan sport en bewegen te doen. Zo zijn bijvoorbeeld verschillende fiets- en wandelroutes, heeft elke kern minimaal één speeltuin en is in Heinkenszand in 2014 een beweegtuintuin geopend. De afgelopen jaren zijn bij de gemeente verschillende verzoeken binnen gekomen van met name jongeren voor het realiseren van onder andere skatevoorzieningen, crossbaantjes, trapveldjes en pannakooien.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners worden gestimuleerd om meer te sporten en bewegen in de openbare ruimte.
- Eind 2016 zijn alle schoolpleinen in Borsele openbaar toegankelijk.

Wat gaan we hiervoor doen?

- De mogelijkheden onderzoeken om nadrukkelijk aandacht te besteden aan het realiseren van een "beweegvriendelijke omgeving"⁴¹.
- Overeenkomsten afsluiten met de betreffende scholen om zo de openbaarheid van de schoolpleinen formeel te regelen.
- Verzoeken voor het realiseren van sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte afzonderlijk beoordelen, afhankelijk van de aard van het verzoek, de betreffende kern, kosten, etc.
- Blijven aanbieden van begeleide activiteiten in de beweegtuintuin te Heinkenszand, gecoördineerd door de leefstijlcoaches.

⁴¹ Een beweegvriendelijke omgeving is een leefomgeving die mensen faciliteert, stimuleert en uitdaagt om te sporten en bewegen, zoals bijvoorbeeld hardlooperoutes, skatebanen, parken, speelbossen, beweegtuintuinen voor ouderen en (gezonde) schoolpleinen. (Bron: NISB)

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Basisscholen
- Speeltuinverenigingen
- SVRZ
- Fysiotherapiepraktijk De Blaeij
- R&B Wonen

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Daar elk verzoek voor het realiseren van sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte afzonderlijk beoordeeld zal worden, is het lastig hiervoor reeds een bedrag voor te begroten. Vandaar dat hiervoor een pm-post wordt opgenomen.

De gemeente Borsele krijgt regelmatig verzoeken voor het realiseren trapveldjes en pannakooien...

5.6.8 Speerpunt 'Activiteiten en evenementen'

Inleiding

Activiteiten en evenementen dragen bij aan de leefbaarheid. Afhankelijk van de aard van deze activiteiten en evenementen, kunnen hiermee ook andere doelen gerealiseerd worden, zoals promotie van je dorp/gemeente/sportvereniging, het werven van inkomsten, het werven van leden en/of vrijwilligers, etc.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Zoals reeds gemeld in paragraaf 4.16, worden in de gemeente Borsele uiteenlopende activiteiten en evenementen op het gebied van sport en bewegen georganiseerd. Dit gebeurt veelal door groepen enthousiaste en deskundige vrijwilligers. Sommige activiteiten en evenementen hebben vooral een lokaal karakter; de deelnemers en/of bezoekers zijn vooral afkomstig uit het betreffende dorp zelf of uit omliggende dorpen.

Andere activiteiten en evenementen hebben in de loop der jaren regionale, provinciale, nationale of zelfs internationale bekendheid verworven. Te denken valt hierbij aan de Omloop van Borsele (wielrennen), Jumpin' de Weel (paardrijden), Borsele Sloepoort Cup (voetbal) en de Zakloop in Nisse.

Daarnaast worden ook vanuit Borsele Beweegt uiteenlopende activiteiten en evenementen georganiseerd voor verschillende doelgroepen.

Wat willen we bereiken?

- In 2019 staat de gemeente Borsele op de kaart als zijnde een gemeente waar veel te doen is op het gebied van sport en bewegen.
- Vanaf 2017 worden organisaties in Borsele, onder andere middels een subsidieregeling, gestimuleerd activiteiten en/of evenementen te organiseren op het gebied van sport en bewegen om op die manier een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid.

Wat gaan we hiervoor doen?

- Het organiseren van een grootschalig evenement op het gebied van sport en bewegen, in samenwerking met uiteenlopende partijen en passend bij de identiteit van de gemeente Borsele.
- Opstellen van een nieuwe subsidieverordening met betrekking tot het organiseren van activiteiten en evenementen op het gebied van sport en bewegen.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- (sport)verenigingen
- Sportaanbieders
- Burgers
- Basisscholen
- Bedrijven
- Jongerenraad
- Seniorenraad
- WMO-raad
- Stichting Land van Borsele
- Toeristisch functionaris

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Voor het uitvoeren van dit speerpunt zijn onderstaande middelen nodig.

Structureel:

Organiseren van een grootschalige sportief evenement,
passend bij de gemeente Borsele

€ 5.000,-

Subsidieregeling voor het organiseren van zowel kleinschalige als
grootschalige activiteiten en evenementen op het gebied van sport
en bewegen

€ 5.000,-

Totaal

€ 10.000,-

Een beeld van het jaarlijkse paardensportevenement Jumpin' de Weel.

5.6.9 Speerpunt 'Voorlichting en communicatie'

Inleiding

Voorlichting geven aan en communiceren met de verschillende (doel)groepen, op een manier die bij hen past, is van essentieel belang om vooraf gestelde doelen te bereiken.

Stand van zaken in de gemeente Borsele

Uiteraard wordt er gecommuniceerd met de verschillende doelgroepen. Feit is echter dat deze communicatie beter kan. Belangrijk is dat er structureel wordt gecommuniceerd en via kanalen die passen bij de betreffende (doel)groep.

Borsele Beweegt doet veel op het gebied van sport en bewegen, maar een deel van de inwoners zal Borsele Beweegt niet kennen of niet precies weten wat het aanbod is.

Wat willen we bereiken?

- Verhogen (naams)bekendheid Borsele Beweegt.
- Inwoners van de gemeente Borsele zijn op de hoogte van het belang van sport, bewegen en gezondheid.
- Inwoners van de gemeente Borsele zijn op de hoogte van het aanbod van sport en bewegen in de gemeente Borsele in het algemeen en van Borsele Beweegt in het bijzonder.
- Vanaf 2016 communiceren we vooral via e-mail en social media met de inwoners van Borsele.
- Sport en bewegen in de breedste zin van het woord promoten in de gemeente Borsele

Wat gaan we hiervoor doen?

- E-mailadressen van de verschillende (doel)groepen controleren, aanpassen en uitbreiden.
- Nieuwe website www.borselebeweegt.nl breed communiceren en promoten.
- Nieuwe website interactiever inzetten.
- Aanschaffen van promotiemateriaal en kleding met daarop het logo van Borsele Beweegt.
- Maken van een promotiefilm van Borsele Beweegt.
- Facebook inzetten voor onder andere promotie van evenementen en activiteiten.
- Twitter inzetten voor onder andere promotie van evenementen en activiteiten.
- Borsele Beweegt promoten bij zoveel mogelijk sportieve activiteiten en evenementen in de gemeente Borsele.
- Mogelijkheden onderzoeken om een sportambassadeur in te zetten.
- Meer aandacht/waardering voor sportprestaties van inwoners en sportverenigingen in de gemeente Borsele.

Met wie gaan/blijven we samenwerken?

- Basisscholen
- BONS
- Sportverenigingen/sportaanbieders
- Jongerenraad Borsele
- Seniorenraad Borsele
- WMO-raad Borsele
- Eerstelijnszorg
- Bedrijven
- GGD

Wat hebben we hiervoor nodig? (€)

Voor het uitvoeren van bovengenoemde actiepunten zijn onderstaande middelen nodig:

Structureel:

Jaarlijkse kosten website Borsele Beweegt	€ 200,-
Drukwerk	€ 1.500,-
Sportambassadeur	€ 1.000,-
Totaal	€ 2.700,-

Incidenteel:

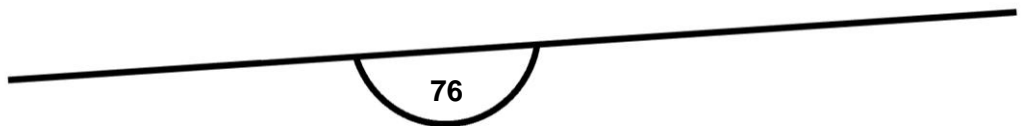
Aanschaf kleding medewerkers Borsele Beweegt	€ 2.000,-
Aanschaf promotiemateriaal Borsele Beweegt	€ 1.500,-
Promotiefilm Borsele Beweegt	€ 1.500,-
Totaal	€ 5.000,-

The screenshot shows the website for Borsele Beweegt. At the top left is the logo, which consists of the text 'Borsele Beweegt' in blue and green, with a stylized green arrow pointing right. To the right of the logo are social media icons for Facebook, Twitter, and YouTube, and a search bar with a magnifying glass icon and the text 'AA'. Below the logo is a blue button labeled 'LAATSTE TWEET' and a grey button labeled 'DE SPORT-AFDELING IS WEER COMPLEET! BORSELE KAN WEER GAAN BEWEGEN!'. Below this is a navigation menu with the following items: HOME, OVER BORSELE BEWEEGT, SPORTAANBOD, SPORTACCOMMODATIES, ONDERSTEUNING, ACTIVITEITEN, INSCHRIJVEN, CONTACT. Below the navigation menu is a large photograph of a cycling team on a road. The cyclists are wearing various colored jerseys and helmets. In the foreground, there are white flowers. Below the photograph are three colored boxes: a green box labeled 'Sportieve recreatie' with the text 'Informatie over recreatief sporten', an orange box labeled 'Jeugdportfonds' with the text 'Informatie over het Zeeuwse jeugdportfonds', and a blue box labeled 'Gezondheid' with the text 'Informatie over sport en bewegen in relatie met gezondheid'.

De nieuwe website van Borsele Beweegt.

2^e HELFT

HOOFDSTUK 6 UITVOERING, EVALUATIE EN MONITORING

6.1 Inleiding

In voorgaande hoofdstukken staan uiteenlopende doelen en actiepunten vermeld. Deze actiepunten zullen gedurende de looptijd van de nota (t/m 2019) worden uitgevoerd, om op die manier de gestelde doelen te realiseren.

6.2 Uitvoering

De vertaling van deze nota sport en bewegen vindt plaats in een jaarlijks op te stellen uitvoeringsplan. In dit plan worden de soms algemeen geformuleerde doelen specifiek gemaakt aan de hand van de SMART-methode: de doelen moeten Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden zijn.

Bovendien wordt in dit uitvoeringsplan aangegeven wanneer welke acties uitgevoerd zullen worden.

6.3 Evaluatie en monitoring

Toetsing is een onmisbaar onderdeel van beleid. Zonder inzicht in de vorderingen van de uitvoering van het beleid kan geen dynamische beleidsvoering plaatsvinden.

Vandaar dat jaarlijks in het uitvoeringsplan ook kort teruggeblikt zal worden op het voorafgaande jaar. Welke acties zijn wel/niet uitgevoerd, welke doelen zijn wel/niet bereikt, etc. Indien nodig c.q. wenselijk zal het beleid worden bijgesteld.

HOOFDSTUK 7 FINANCIËN

7.1 Inleiding

In hoofdstuk 5 is na elk speerpunt aangegeven welke financiële middelen nodig zijn om de betreffende acties uit te voeren. In dit hoofdstuk worden de financiën nog eens op een rijtje gezet.

7.2 Financiën

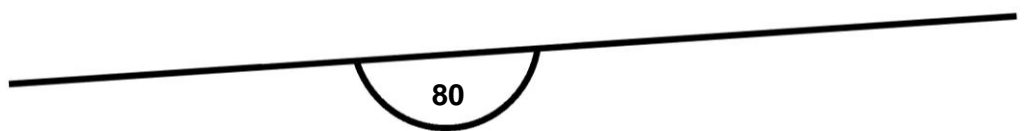
Op de volgende bladzijde treft u een overzicht aan van de financiën die nodig zijn voor de uitvoering van het beleid. Het betreft hier zowel incidentele als ook structurele kosten.

Samengevat kan geconcludeerd worden dat de komende vier jaar (2016 t/m 2019) onderstaande middelen nodig zijn om nieuw beleid uit te voeren:

• Incidentele middelen:	€ 20.000,-
• Structurele kosten:	<u>€ 80.200,-</u>
Totaal	€ 100.200,-

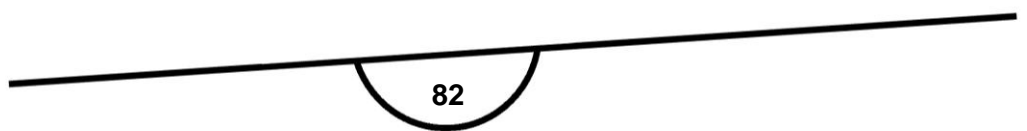
Daarnaast is voor het continueren van de bestaande projecten en activiteiten jaarlijks een bedrag nodig van € 25.000,-.

	incidentele middelen	structurele middelen voor nieuwe projecten en activiteiten					structurele middelen voor bestaande projecten en activiteiten	Structurele middelen uit bestaand /ander budget
		2016	2017	2018	2019	totaal		
Speerpunt								
Sport en bewegen								
tijdens schooltijd								
* bewegingsonderwijs							€ 550	
* motorische achterstanden								
* gezonde voeding								
* weerbaarheid							€ 2.000	
* schoolpleinmethode		€ 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 2.000		
Sport en bewegen								
buiten schooltijd		€ 1.000	€ 2.750	€ 2.750	€ 2.750	€ 9.250	€ 2.500	
Sport- en beweeg-								
stimulering doelgroepen								
* 0-4 jaar			€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 10.500	€ 250	
* 4 t/m 12 jaar		€ 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 2.000	€ 3.500	€ 57.500
* 13 t/m 23 jaar								€ 7.000
* 24 t/m 55 jaar	€ 5.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 4.000		
* 55+			€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 3.000		€ 5.700
Ondersteuning sportverenigingen								
en hun vrijwilligers		€ 1.000	€ 1.500	€ 1.500	€ 1.500	€ 5.500	€ 2.000	€ 28.000
Sport, bewegen en gezondheid								
* leefstijlcoaches		€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 4.000	€ 12.500	€ 15.400
* gezonde sportkantines			€ 3.650	€ 3.650	€ 3.650	€ 10.950		
Sportieve recreatie								
* fietstoerisme	€ 10.000			€ 1.000	€ 1.000	€ 2.000		
Ruimte voor sport en bewegen								
* buitensportaccommodaties								
* binnensportaccommodaties								
* openbare ruimte								
Activiteiten en evenementen			€ 5.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 25.000		
Voorlichting en communicatie	€ 5.000			€ 1.000	€ 1.000	€ 2.000	€ 1.700	
TOTAAL	€ 20.000	€ 5.000	€ 20.400	€ 27.400	€ 27.400	€ 80.200	€ 25.000	€ 113.600

COOLING-DOWN

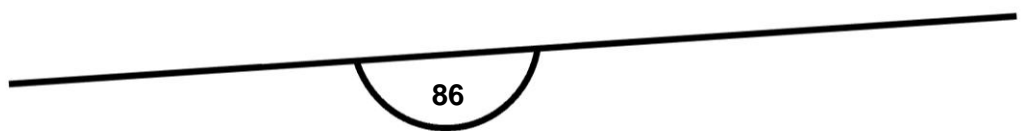
HOOFDSTUK 8 LITERATUURLIJST

- *'Borsele blijft bewegen, 2008-2012', sportnota gemeente Borsele*
- *'Bewegen naar een gezonde samenleving', nota Sport, Spel en Bewegen in Kapelle 2013-2028*
- *'Sportnota Middelburg in Beweging 2013-2016'*
- *'Iedereen kan meedoen', sportnota 2013-2016 gemeente Vlissingen*
- *Gemeentelijk beleid Sport en Bewegen in Aa en Hunze, versie 2.0 (2015)*
- *'Zeeuwse SportMonitor 2013', opgesteld door SportZeeland in samenwerking met SCOOP, in opdracht van de Provincie Zeeland. De Zeeuwse SportMonitor is uitgevoerd als onderdeel van de Staat van Zeeland*
- *Collegeprogramma 2014-2018, Evenwichtig en ambitieus, gemeente Borsele*
- *'Lokaal actieplan 2013-2016 Gezond en Actief Borsele, lokale paragraaf gezondheidsbeleid Borsele'*
- *Speeltuinnota 'Spelenderwijs', 2013-2023, gemeente Borsele*
- *'Toeristisch Actieplan 2015-2019', gemeente Borsele*
- *Nota 'Integraal Jeugdbeleid 2013 t/m 2016', gemeente Borsele*
- *Actieplan Wonen, zorg en welzijn 2011, inzetten op participatie en zorgzaamheid', gemeente Borsele*
- *'Kadernota Sociaal Domein Oosterschelderegio' – juni 2014*
- *'Sociale Atlas Zeeland 2013', opgesteld door SCOOP in opdracht van de Provincie Zeeland*
- *Lokaal rapport Regionale Volksgezondheid Toekomstverkenning Zeeland (GGD), 2012*
- *Gezondheidsmonitor Ouderen (GGD), 2012*

- *Gezondheidsmonitor Volwassenen (GGD), 2012*
- *CPB Policy Brief Trends in gezondheid en zorg, 2011*
- *Rapportage Sport 2014, opgesteld door Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), in opdracht van ministerie van VWS, directie Sport (januari 2015)*
- www.borsele.nl
- www.nationaalkompas.nl
- www.nisb.nl
- www.sportindebuurt.nl
- www.kennisplein.sportzeeland.nl
- www.wikipedia.nl
- www.opvoedadvies.nl
- www.gezondesportkantine.nl

BIJLAGEN

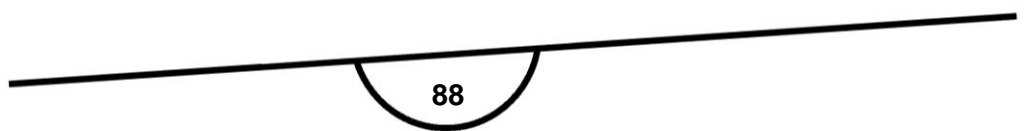

A person wearing black pants and black shoes with yellow accents is walking on a green golf course. They are holding a yellow and red checkered flag. The background is a lush green lawn with shadows cast on it.

BIJLAGE I

**REGLEMENT
GEBRUIK
BUITENSPORT-
ACCOMMODATIES**

GEMEENTE BORSELE

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Borsele

gelet op artikel 160, lid 1, aanhef en onder e. van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

vast te stellen het volgende:

REGLEMENT OP HET GEBRUIK VAN GEMEENTELIJKE
BUITENSPORTACCOMMODATIES IN DE GEMEENTE BORSELE.

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit reglement is van toepassing op de volgende buitensportaccommodaties:

1. de voetbalaccommodaties in de gemeente Borsele;
2. de tennisaccommodaties in de gemeente Borsele.

Artikel 2

1. De gemeente Borsele (hierna te noemen “de gemeente”) geeft aan derden gelegenheid tot sportbeoefening op haar sportvelden. Voor het gebruik hiervan dient een gebruiksvergoeding betaald te worden. De velden worden beschikbaar gesteld op vaste basis (overeenkomst voor gebruik op vaste tijden voor een jaar of langer) of op incidentele basis.
2. Het in gebruik geven aan verenigingen en scholen gaat vóór incidentele beschikbaarstelling.
3. De te berekenen gebruiksvergoeding wordt door de gemeente vastgesteld.
4. Bij afwijkingen van onderstaande voorschriften, of onduidelijkheid daarover, beslist de gemeente altijd over de toelaatbaarheid van een activiteit.

Artikel 3

1. Het gebruik van de buitensportaccommodaties is slechts toegestaan na verkregen schriftelijke toestemming van burgemeester en wethouders van Borsele.
2. Voor het incidenteel gebruik van de buitensportaccommodaties wordt vergunning verleend door het hoofd van de afdeling woonomgeving van de gemeente Borsele.
3. De gebruiker, waaronder wordt verstaan het bestuur van de vereniging of de persoon aan wie de vereiste vergunning is verstrekt, is verantwoordelijk voor de behoorlijke naleving van de bepalingen van dit reglement. Hiertoe wordt een exemplaar van dit reglement meegezonden bij het toezenden van een schriftelijke vergunning.
4. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd een verleende vergunning onmiddellijk in te trekken, indien de accommodatie niet overeenkomstig de bestemming of in strijd met de bepalingen van dit reglement wordt gebruikt, alsmede indien niet wordt voldaan aan bij de vergunning gestelde nadere voorwaarden.
Bij intrekking van de vergunning kan de gebruiker geen aanspraak maken op schadevergoeding van welke aard dan ook of gedeeltelijke restitutie van betaalde vergoedingen.

Artikel 4

1. De personen die gebruik maken van de buitensportaccommodaties moeten staan onder deskundige leiding of behoorlijk toezicht, dit ter beoordeling van burgemeester en wethouders.
2. De gebruiker is gehouden aan burgemeester en wethouders mededeling te doen van de naam van de persoon, die als leider of toezichthouder zal optreden.

Artikel 5

1. De buitensportaccommodaties zijn te allen tijde toegankelijk voor de daartoe door burgemeester en wethouders bevoegd verklaarde personen.
2. De buitensportaccommodaties genoemd onder artikel 1, lid 1, zijnde de voetbalaccommodaties, zijn gedurende de schooltijd toegankelijk voor sportbeoefening ten behoeve van de leerlingen van de basisscholen.
3. De buitensportaccommodaties genoemd onder artikel 1, lid 1, zijnde de voetbalaccommodaties, zijn ieder kalenderjaar voor een periode van circa acht weken gesloten in verband met het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden door de gemeente.

In die periode staan de velden niet ter beschikking aan de gebruiker. De gemeente zal de gebruiker tijdig informeren over de exacte periode waarin de velden zijn gesloten.

De sluitingsperiode voor de sportvelden ziet er normaliter als volgt uit:

- de trainingsvelden sluiten vanaf de derde maandag in mei tot 1 augustus;
- de wedstrijd velden sluiten vanaf de tweede maandag in juni tot 1 augustus of indien

Pinksteren later of gelijk valt dan de tweede maandag in juni, een termijn van zeven weken vanaf de dinsdag na Pinksteren.

4. De trainingsvelden van de buitensportaccommodaties genoemd onder artikel 1, lid 1, zijnde de voetbalaccommodaties, zijn toegankelijk voor derden buiten de uren dat hiervan gebruik gemaakt wordt voor competitiewedstrijden en trainingen van de hoofdgebruiker.

Artikel 6

De gemeente zal, dit ter beoordeling van burgemeester en wethouders na overleg met de betreffende hoofdgebruiker, over één of meerdere terreinen en kleedlokalen kunnen beschikken op door burgemeester en wethouder te bepalen dagen en uren, waarbij rekening gehouden zal worden met de competitieverplichtingen van de hoofdgebruiker.

Artikel 7

1. De gemeente kan niet aansprakelijk gesteld worden voor enigerlei schade die wordt toegebracht aan de buitensportaccommodaties.
2. Alle groot en klein onderhoud, alsmede het schoonhouden van de buitensportaccommodaties is voor rekening van de hoofdgebruiker, dit met uitzondering van het genoemde onder lid 3 van dit artikel.
3. Niet voor rekening van de hoofdgebruiker komen:
 - uitgaven als gevolg van calamiteiten die niet binnen de risicosfeer liggen van de hoofdgebruiker en die niet ten gevolge van aanwijsbare schuld (opzet, nalatigheid of onachtzaamheid) van de hoofdgebruiker;
 - uitgaven aan voorzieningen rondom de buitensportaccommodaties die niet ten behoeve van de voetbal- en/of tennissport zijn aangelegd;
 - het onderhoud van de grassportvelden, inclusief drainage en randbeplanting;
 - onderhoud van de parkeervoorzieningen, paden c.q. verhardingen welke buiten de accommodatie zijn gelegen en van gemeentewege zijn aangelegd.

Artikel 8

1. De gemeente kan nimmer aansprakelijk worden gesteld wegens vermissing of beschadiging van spelbenodigdheden of van hetgeen door de gebruikers voorts in de kleedkamers of bergplaatsen mocht zijn opgeborgen c.q. achtergelaten.
2. Ook is de gemeente niet aansprakelijk voor ongevallen, die de gebruikers op de buitensportaccommodaties mochten overkomen.

Artikel 9

1. De gebruiker is verantwoordelijk voor een voorzichtig en zindelijk gebruik van de buitensportaccommodaties (waaronder begrepen de inventaris) en dient er voor te waken dat er geen beschadigingen worden aangebracht.
2. Aan het einde van een training of wedstrijd dient de gebruiker de materialen behoorlijk op te bergen op de daarvoor bestemde plaatsen.
3. Bij het verlaten van de buitensportaccommodaties, dient de gebruiker er voor te zorgen dat de deuren en toegangshekken worden gesloten.
4. Al het afval op de buitensportaccommodaties dient door de gebruiker te worden opgeruimd.
5. Het huisvuil dat afkomstig is van de buitensportaccommodaties dient door de gebruiker op de daartoe bestemde plaatsen aan de openbare weg te worden aangeboden.

Artikel 10

Het is verboden:

1. Zonder voorafgaande toestemming van burgemeester en wethouders in de velden te graven, palen te slaan of opstellen van welke aard, aan te brengen.
2. Zonder voorafgaande toestemming van burgemeester en wethouder aan de terreinen of gebouwen veranderingen aan te brengen.
3. De buitensportaccommodaties zonder toestemming van burgemeester en wethouders aan derden in gebruik te geven, al dan niet tegen vergoeding.

Artikel 11

1. In de op de buitensportaccommodaties bevindende kantines mogen geen andere dranken/consumpties worden verstrekt dan op grond van de verleende vergunning/ontheffing kan worden toegestaan.
2. De consumptieprijzen die in de kantine worden berekend mogen niet liggen beneden het niveau van de vergelijkbare plaatselijke horecabedrijven.
3. De consumpties mogen alleen worden verstrekt gedurende één uur voor tot en met anderhalf uur na een wedstrijd en een training.
4. Bruiloften, recepties, feestavonden en dergelijke aan de doelstelling vreemde evenementen mogen niet in de kantine noch daarbuiten plaats vinden.

Bepalingen vaste gebruikers

Artikel 12

1. In de jaarlijkse gebruiksvergoeding die aan de vereniging als vaste gebruiker in rekening gebracht wordt, is met de volgende activiteiten rekening gehouden:
 - competitiewedstrijden en bekerwedstrijden die georganiseerd worden door de plaatselijke of landelijke sportbond waaraan een team van de vaste gebruiker deelneemt;
 - het spelen van vriendschappelijke en oefenwedstrijden door teams van de vaste gebruiker tegen teams van andere sportverenigingen;
 - het houden van trainingen voor uitsluitend de eigen leden van vaste gebruiker op het trainingsveld, gedurende de vaste trainingsuren;
 - het organiseren van toernooien door de vaste gebruiker, waaraan – naast één of meerdere teams van de vaste gebruiker - ook teams van andere verenigingen deelnemen.
2. Met uitzondering van competitie- en bekerwedstrijden, het houden van eigen toernooien door de vaste gebruiker en de normale trainingen moet elk gebruik door de vaste gebruiker van de buitensportaccommodatie vooraf bij de gemeente worden gemeld.

Bepalingen schoolsport

Artikel 13

1. De sportvelden kunnen in gebruik worden gegeven aan scholen voor gymlessen en/of sportdagen.
2. In verband met de voortgang van het onderhoud bepaalt de gemeente welk sportveld daarvoor dient te worden gebruikt.

Artikel 14

Ten aanzien van het gebruik van de sportvelden door de basisscholen tijdens de sluiting van de sportvelden geldt het volgende:

1. Na gebruik moeten de sportaccommodaties goed worden afgesloten.
2. Ander schoeisel dan gymschoenen is niet toegestaan (dus geen voetbalschoenen).
3. Onder slechte weers- en terreinomstandigheden vindt overleg plaats met de consul en/of de gemeente over het gebruik.
4. Beschadigingen van de grasmat moeten onmiddellijk hersteld worden.
5. De trainingsvelden worden niet bespeeld, alsmede de doelgebieden en middencirkels van de speelvelden.
6. In kernen waar geen speelweide c.q. trapveldje aanwezig is, mogen de sportaccommodaties worden gebruikt.
7. Sportdagen mogen niet binnen de sluitingstermijn worden gehouden en dienen aangevraagd te worden op de afdeling Woonomgeving van de gemeente Borsele.
8. Afwijkingen van voornoemde voorschriften zullen, behoudens bijzondere omstandigheden, niet worden toegestaan. Voor vragen/problemen kan contact worden opgenomen met de afdeling Woonomgeving van de gemeente Borsele.

Bepalingen incidenteel gebruik

Artikel 15

Wanneer geen gebruik wordt gemaakt van de velden door de vaste gebruikers of door de scholen, kunnen de velden door de gemeente aan derden voor de sportbeoefening in gebruik worden gegeven. De gemeente informeert de verenigingen en scholen, als vaste gebruikers, daar van tevoren over.

Bepalingen gebruik/keuring grassportvelden

Artikel 16

Voor het gebruik van de grassportvelden gelden de volgende bepalingen:

- a. zonder voorafgaand overleg met burgemeester en wethouders mogen de speelvelden niet voor trainingen worden gebruikt;
- b. de te spelen wedstrijden dienen zoveel mogelijk gelijkelijk over de aanwezige velden te worden verdeeld.

Artikel 17

1. De bespeelbaarheid van de grassportvelden voor wedstrijden wordt beoordeeld door de consuls van de betrokken sportbonden in overleg met de met het toezicht belaste ambtenaar van de afdeling Woonomgeving van de gemeente Borsele.
Bij verschil van mening is de beslissing van de ambtenaar belast met het toezicht bindend.
De bespeelbaarheid voor trainingen wordt beoordeeld door de met het toezicht belaste ambtenaar.
2. De keuring van het grassportveld welke met het oog op de ingevolge het eerste lid te nemen beslissing wordt ingesteld, vindt in het algemeen plaats voor wedstrijden die op enige dag voor 12.00 uur gespeeld worden op dezelfde dag voor 9.00 uur. De keuring voor wedstrijden die op enige dag na 12.00 uur gespeeld worden vindt plaats op dezelfde dag voor 10.00 uur.
3. De verenigingen zijn gehouden een vaste contactpersoon aan te wijzen, aan wie telefonisch de afkeuring van de velden en andere berichten kunnen worden doorgegeven.

Diversen

Artikel 18

1. Burgemeester en wethouders behouden zich het recht voor alle maatregelen te nemen, welke met het oog op de toestand van de grassportvelden nodig worden geacht.
2. Het kalken van de grassportvelden moet geschieden met materiaal dat onschadelijk is voor het gras.
3. Burgemeester en wethouders bepalen jaarlijks de periode dat de grassportvelden gesloten zijn.

Artikel 19

De vereniging is verplicht, indien dit door burgemeester en wethouders mocht worden verlangd, de door dezen aan te wijzen personen op de buitensportaccommodatie toe te laten opdat deze zich kunnen overtuigen of de vereniging zijn verplichtingen bij dit reglement opgelegd, behoorlijk nakomt.

Artikel 20

Onverminderd het terzake van geluidsproductie bepaalde bij en krachtens de Algemene Plaatselijke Verordening en de Wet Milieubeheer is het gebruiker zonder nadere schriftelijke toestemming van de gemeente niet toegestaan in of op het verhuurde door middel van muziekinstrumenten of langs mechanische weg muziek ten gehore te brengen.

Artikel 21

Ingevolge het Besluit Horeca-, Sport- en Recreatie-inrichtingen milieubeheer, zal de sportveldverlichting niet branden tussen 23.00 uur en 7.00 uur.

Artikel 22

Het is niet toegestaan in de douche- en kleedruimten en in de kantine te roken.

Artikel 23

Parkeren van auto's en stallen van fietsen en bromfietsen is slechts toegestaan op de daarvoor bestemde parkeerplaatsen, over het algemeen is dat buiten de hekwerken van het sportpark.

Artikel 24

De gebruiker dient tijdens het gebruik te zorgen voor een vrije toegang van het sportpark voor ambulance, brandweer en politie.

Artikel 25

Alle verplaatsbare doelen dienen deugdelijk verankerd te zijn.

Artikel 26

De hoofdgebruiker is gerechtigd rondom het hoofdveld reclameborden te plaatsen.

Artikel 27

De gebruiker dient zelf te zorgen voor alle vergunningen die voor een bepaalde activiteit nodig zijn.

Artikel 28

In alle gevallen, waarin dit reglement niet voorziet en bij enig geschil over de toepassing daarvan, beslissen burgemeester en wethouders. De beslissing van burgemeester en wethouders is voor partijen bindend.

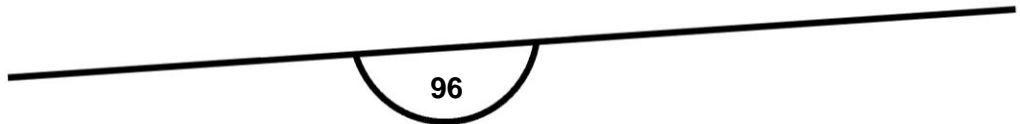
Artikel 29

1. Dit reglement kan worden aangehaald als "Reglement op het gebruik van gemeentelijke buitensportaccommodaties in de gemeente Borsele".
2. Dit reglement treedt in werking met ingang van 1 juli 2012.

Vastgesteld in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van 9 oktober 2012.

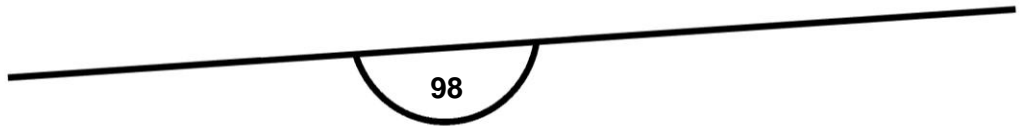
de secretaris,

de burgemeester,

BIJLAGE II

Criteria voor Borselse tennisverenigingen om in aanmerking te komen voor een extra gemeentelijke tennisbaan

Aanleiding

In de jaren '80 heeft in de gemeente Borsele een privatiseringsoperatie bij de tennisverenigingen plaatsgevonden. Voor de tennisverenigingen heeft deze privatisering tot gevolg gehad dat zowel het klein als ook het groot onderhoud van de tennisaccommodaties is overgedragen aan de betreffende tennisverenigingen. Als gevolg hiervan is echter wel het jaarlijkse huurbedrag verlaagd tot een symbolisch bedrag van Fl.100,-. Dit bedrag werd tot op heden één keer per vier jaar aangepast overeenkomstig het totaal van het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie gedurende deze vier jaar. Met ingang van 1 januari 2008 worden de huurbedragen jaarlijks geïndexeerd. Momenteel (2015) bedraagt de huur voor één tennisbaan + parkeervoorziening € 185,55.

Toch hebben verschillende tennisverenigingen de afgelopen jaren aangegeven te kampen te hebben met financiële problemen als gevolg van de privatiseringsoperatie. Naar aanleiding hiervan heeft de gemeente Borsele in 2005 een beleidsnotitie tennis opgesteld. Deze beleidsnotitie kan beschouwd worden als onderdeel van deze nota.

De beleidsnotitie is op 1 december 2005 vastgesteld door de gemeenteraad. Omdat er een tegenstrijdig in deze beleidsnotitie bleek te staan, is de raad op 2 februari 2006 akkoord gegaan met een aanpassing in deze notitie.

In de beleidsnotitie tennis staan onderstaande beleidsuitgangspunten geformuleerd.

Samenwerking

Het bevorderen van samenwerking tussen sportverenigingen op lokaal niveau. Wanneer sportverenigingen bereid zijn tot een bepaalde mate van samenwerking, is de gemeente Borsele bereid een (nog nader te bepalen) financiële bijdrage te leveren.

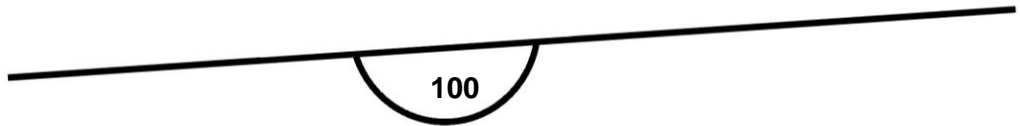
Verantwoordelijkheid

Op basis van de opgestelde analyse kan geconcludeerd worden dat de gemeente Borsele op de juiste manier heeft gehandeld. Diverse tennisverenigingen kloppen bij de gemeente aan voor een financiële bijdrage voor het onderhoud van de banen en/of het clubhuis. Het onderhoud aan zowel de banen als ook aan het clubhuis vallen onder de verantwoordelijkheid van de tennisverenigingen zelf. Logischerwijs komen ook de kosten voor rekening van de tennisverenigingen.

Groei van het inwoneraantal

Wanneer in één van de groei- en/of opvangkernen het aantal leden van een tennisvereniging dusdanig groeit, onder andere door de bouw van nieuwe woningen, dat het aantal spelende leden per baan hoger is dan 80, heeft die vereniging recht op een extra gemeentelijke baan.

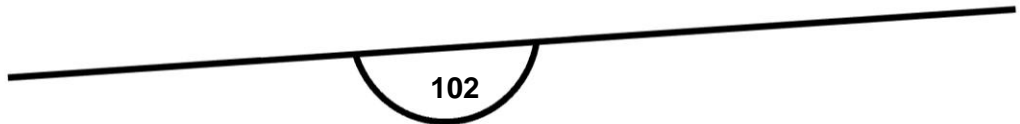
Gezien bovenstaande beleidslijnen, is de gemeente Borsele niet voornemens het tot nu toe gevoerde beleid drastisch te wijzigen. Bovendien dient opgemerkt te worden dat de gemeente een initiërende rol heeft op het gebied van tennis; zij heeft er voor gezorgd dat nagenoeg in elke kern getennist kan worden. Het is echter niet de taak van de gemeente om de tennisaccommodaties (financieel) in stand te houden.

BIJLAGE III

CRITERIA VOOR VOETBALVERENIGINGEN

Criteria voor Borselse voetbalverenigingen om in aanmerking te komen voor een extra (wedstrijd- of training) veld

Aanleiding

In de jaren '80 (tennis) en '90 (voetbal) van de vorige eeuw heeft in de gemeente Borsele een privatiseringsoperatie plaatsgevonden. Er zijn meerdere redenen geweest om tot deze privatisering van de sportaccommodaties over te gaan.

Bij de tennisverenigingen, waarbij de privatisering heeft plaatsgevonden in 1986, waren deze redenen het vergroten van het verantwoordelijkheidsgevoel en het stimuleren van de zelfwerkzaamheid bij de betrokken verenigingen.

Bij de voetbalverenigingen, waarbij deze operatie heeft plaats gevonden in 1994, waren deze redenen eveneens het vergroten van het verantwoordelijkheidsgevoel en het stimuleren van de zelfwerkzaamheid, maar bovendien was bij deze privatiseringsronde sprake van een taakstellende structurele bezuiniging.

Omdat het dagelijkse en grootschalige onderhoud van voetbalvelden een grote mate van deskundigheid vereist, is besloten dat deze werkzaamheden ook na de privatisering door de gemeente uitgevoerd blijven worden. Hetzelfde geldt voor de renovatie van de velden.

Hiervoor is voor de lange termijn een renovatieschema en bijbehorend –fonds opgesteld.

Dit houdt in dat alleen een overdracht van de kleedaccommodaties en het veldmeubilair heeft plaatsgevonden. Hier tegenover staat dat de huurbedragen ten tijde van de privatisering fors zijn verlaagd. Daarna zijn de huurbedragen één keer per vier jaar aangepast overeenkomstig het totaal van het prijsindexcijfer voor gezinsconsumptie gedurende deze vier jaar. Vanaf 1 januari 2008 worden de huurbedragen jaarlijks geïndexeerd. Momenteel bedraagt de huur voor één speelveld + klein oefenveld + 2 kleedlokalen + parkeervoorziening € 1176,45.

Evenals bij de tennisvereniging zijn ook voor de voetbalverenigingen aanvullende criteria opgesteld.

Aanvullende voorwaarden

Hieronder staat weergegeven aan welke criteria de Borselse voetbalverenigingen dienen te voldoen om in aanmerking te komen voor de aanleg van een extra gemeentelijk wedstrijd- of trainingsveld.

Kern

Alleen voetbalverenigingen in de door de gemeente Borsele aangewezen groei- en opvangkernen kunnen in aanmerking komen voor de aanleg van een extra wedstrijd- of trainingsveld op kosten van de gemeente Borsele.

De gemeente heeft Heinkenszand en 's-Gravenpolder aangewezen als groeikernen.

De opvangkernen zijn Ovezande, 's-Heerenhoek en Lewedorp.

Voetbalverenigingen in andere kernen van de gemeente Borsele komen dus niet in aanmerking voor een extra gemeentelijk wedstrijd- of trainingsveld.